

Ročník 1991

Sbírka zákonů

ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY

ČESKÉ REPUBLIKY / SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Částka 111

Rozeslána dne 31. prosince 1991

Cena Kčs 8,-
(dotisk)

O B S A H:

582. Zákon České národní rady o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

582

ZÁKON

České národní rady

ze dne 17. prosince 1991

o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Česká národní rada se usnesla na tomto zákoně:

§ 3

ČÁST PRVNÍ

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

Předmět úpravy

§ 1

Tento zákon upravuje organizační uspořádání sociálního zabezpečení v České republice, působnost orgánů státní správy České republiky v sociálním zabezpečení, úkoly občanů a organizací při provádění sociálního zabezpečení a řízení ve věcech nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení.

§ 2

Sociální zabezpečení podle tohoto zákona zahrnuje:

- a) nemocenské pojištění zaměstnanců a osob postavených jim v tomto pojištění naroveň,¹⁾ zabezpečení v nemoci a zabezpečení matky a dítěte členů zemědělských družstev²⁾ a nemocenské zabezpečení osob samostatně výdělečně činných³⁾ (dále jen „nemocenské pojištění“),
- b) důchodové zabezpečení,⁴⁾
- c) zabezpečení občanů konajících službu v ozbrojených silách nebo civilní službu a členů jejich rodin,⁵⁾
- d) rodičovský příspěvek.⁶⁾

Organizační uspořádání sociálního zabezpečení

(1) Sociální zabezpečení provádí orgány státní správy České republiky (dále jen „orgány sociálního zabezpečení“) a organizace.⁷⁾

(2) Na úseku sociálního zabezpečení vykonávají působnost též obce.

(3) Orgány sociálního zabezpečení jsou:

- a) ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky,
- b) Česká správa sociálního zabezpečení,
- c) okresní správy sociálního zabezpečení,
- d) ministerstvo vnitra České republiky,
- e) ministerstvo spravedlnosti České republiky.

ČÁST DRUHÁ

ÚKOLY ORGÁNŮ SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ A OBCÍ V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

§ 4

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky

(1) Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky (dále jen „ministerstvo“)

¹⁾ Zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění zákona č. 16/1959 Sb., zákona č. 58/1964 Sb., zákonníku práce č. 65/1965 Sb., zákona č. 87/1968 Sb., zákona č. 88/1968 Sb., zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 8/1982 Sb., zákona č. 73/1982 Sb., zákona č. 148/1983 Sb., zákona č. 109/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb., zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb.

Zákon č. 88/1968 Sb., o prodloužení mateřské dovolené, o dávkách v mateřství a o přídavcích na děti z nemocenského pojištění, ve znění zákona č. 99/1972 Sb., zákona č. 73/1982 Sb., zákona č. 57/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb., zákona č. 103/1988 Sb., zákona č. 180/1990 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb.

²⁾ Zákon č. 103/1964 Sb., o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte, ve znění zákona č. 141/1965 Sb., zákona č. 116/1967 Sb., zákona č. 89/1968 Sb., zákona č. 99/1972 Sb., zákona č. 121/1975 Sb., zákonného opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 8/1982 Sb., zákona č. 148/1983 Sb., zákona č. 57/1984 Sb., zákona č. 108/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb. a zákona č. 103/1988 Sb. (úplné znění č. 240/1988 Sb.).

³⁾ § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 110/1990 Sb.

⁴⁾ Část druhá a pátá zákona č. 100/1988 Sb.

⁵⁾ Část sedmá zákona č. 100/1988 Sb.

⁶⁾ Zákon č. 382/1990 Sb., o rodičovském příspěvku.

⁷⁾ § 5 zákona č. 100/1988 Sb., ve znění zákona č. 110/1990 Sb. a zákona č. 180/1990 Sb.

- a) řídí a kontroluje výkon státní správy v sociálním zabezpečení,
- b) řídí Českou správu sociálního zabezpečení,
- c) zajišťuje úkoly vyplývající z mezinárodních smluv v sociálním zabezpečení,
- d) zajišťuje úkoly související s dalším rozvojem sociálního zabezpečení.

(2) Ministerstvo posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního a odvolacího řízení správního, pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku posudkové komise okresní správy sociálního zabezpečení; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise.

(3) Ministr práce a sociálních věcí České republiky může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení a může pověřit správy sociálního zabezpečení, aby odstraňovaly tvrdosti v jednotlivých případech.

§ 5

Česká správa sociálního zabezpečení

Česká správa sociálního zabezpečení

a) rozhoduje

- 1. o dávkách důchodového zabezpečení, pokud není v tomto zákoně nebo v zákoně o sociálním zabezpečení stanoveno, že o nich rozhoduje jiný orgán sociálního zabezpečení, a zařizuje výplaty těchto dávek,
 - 2. o povinnosti občana vrátit dávku důchodového zabezpečení poskytnutou neprávem nebo v nesprávné výši, pokud je o této dávce oprávněna rozhodovat,
 - 3. o povinnosti organizace nahradit neprávem vyplacené částky na dávce důchodového zabezpečení, pokud je o této dávce oprávněna rozhodovat,
 - 4. o odvoláních ve věcech, v nichž v prvním stupni rozhodla okresní správa sociálního zabezpečení,
 - 5. o odstranění tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, pokud jim bylo v jednotlivých případech svěřeno,
- b) rozděluje poukazy na lázeňskou péči a kontroluje její poskytování,
 - c) jedná před soudem v řízení o přezkoumání rozhodnutí ve věcech sociálního zabezpečení,
 - d) plní úkoly při výplatě dávek sociálního zabezpečení do ciziny,

- e) řídí a kontroluje činnost okresních správ sociálního zabezpečení.

Okresní správy sociálního zabezpečení

§ 6

(1) Okresní správy sociálního zabezpečení se zřizují pro obvody, které jsou shodné s územními obvody okresních úřadů.

(2) Na území hlavního města Prahy vykonává působnost okresní správy sociálního zabezpečení Pražská správa sociálního zabezpečení.

(3) Okresní správy sociálního zabezpečení plní v rámci své působnosti úkoly stanovené tímto zákonem, pokud není jinými obecně závaznými předpisy⁸⁾ stanoveno, že tyto úkoly plní jiný orgán.

(4) Okresní správy sociálního zabezpečení

a) rozhodují

- 1. ve sporných případech o vzniku a zániku nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení,
- 2. ve sporných případech o přiznání nebo nepřiznání dávky nemocenského pojištění, o jejím odnětí nebo snížení, o zastavení její výplaty a o jejím přiznání v menším než požadovaném rozsahu,
- 3. ve sporných případech o přiznání nebo nepřiznání rodičovského příspěvku, o jeho odnětí nebo snížení, o zastavení jeho výplaty a o jeho přiznání v menším než požadovaném rozsahu,
- 4. o rodičovském příspěvku osob, které nejsou výdělečně činné, nebo jsou výdělečně činné v takovém rozsahu, který nezakládá účast na nemocenském pojištění, a zařizují jeho výplatu,
- 5. o vrácení přeplatku na dávce nemocenského pojištění a rodičovském příspěvku,
- 6. o dobrovolných dávkách nemocenského pojištění včetně lázeňské péče,
- 7. o pojistném a přírážce k němu včetně penále z prodlení,
- 8. o tom, komu se mají vyplácet dávky nemocenského pojištění, jestliže výplatou do rukou dosavadního příjemce se nedosahuje účelu, pro který jsou určeny,
- 9. o odstranění tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, pokud jim bylo v jednotlivých případech svěřeno, a navrhuji odstranění tvrdostí v ostatních případech,

⁸⁾ Zákon č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách, ve znění zákona č. 58/1964 Sb., zákona č. 87/1968 Sb., zákona o opatření předsednictva Federálního shromáždění č. 8/1982 Sb., zákona č. 109/1984 Sb. a zákona č. 180/1990 Sb.

10. o pokutách a penále za neplnění povinností organizací a osob samostatně výdělečně činných a spolupracujících osob v sociálním zabezpečení,
 11. o sociálním důchodu, o jeho zvýšení pro bezmocnost, o výchovném k němu a o příplatku k výchovnému a zařizují jejich výplatu,
 12. o povinnosti občana vrátit sociální důchod, včetně jeho zvýšení pro bezmocnost, výchovné k němu a příplatek k výchovnému, pokud byly poskytnuty neprávem nebo v nesprávné výši, a o povinnosti organizace nahradit neprávem vyplacené částky na těchto dávkách,
 13. o zaopatřovacím příspěvku a zařizují jeho výplatu,
 14. o příspěvku na úhradu za užívání bytu a zařizují jeho výplatu,
 15. o náhradě příjmu při vojenském cvičení osob samostatně výdělečně činných a zařizují její výplatu,
 16. o pohřebném při úmrtí nepracujícího důchodce, popřípadě jeho rodinného příslušníka a o podpoře při narození dítěte důchodkyni nebo manželce, popřípadě jiné rodinné příslušnici nepracujícího důchodce a zařizují jejich výplatu,
 17. o započtení celého kalendářního roku do doby zaměstnání před 1. lednem 1976, jestliže člen jednotného zemědělského družstva nepracoval stanovený počet pracovních dnů, popřípadě jinak určený pracovní úvazek,
 18. o invaliditě nebo částečné invaliditě při přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity (částečné invalidity) z podnětu lékařské poradní komise,
 19. o změněné pracovní schopnosti a změněné pracovní schopnosti s těžším pracovním postižením, popřípadě o tom, že občan se nepovažuje za občana ze změněnou pracovní schopností, jestliže se nepodrobil vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření a byl na tuto možnost upozorněn,
- b) poskytují dávky nemocenského pojištění a rodičovský příspěvek bývalým zaměstnancům organizací, které zanikly, pokud k jejich poskytování nebyl určen nikdo jiný, a zařizují jejich výplatu,
 - c) poskytují dávky, které podle předpisů o nemocenském pojištění náleží uchazečům o zaměstnání a zařizují jejich výplatu,
 - d) poskytují pohřebné a podporu při narození dítěte občanům vykonávajícím základní vojenskou službu, kteří nejsou účastni nemocenského pojištění, a zařizují jejich výplatu,
 - e) poskytují pohřebné a nemocenské náležející občanům ve zvláštních případech podle předpisu o nemocenském pojištění,⁹⁾ a zařizují jejich výplatu,
 - f) provádějí nemocenské pojištění
 1. osob samostatně výdělečně činných,
 2. zaměstnanců malých organizací,
 3. občanů se změněnou pracovní schopností připravujících se pro pracovní uplatnění,
 4. studentů a žáků, kteří studují na vysokých nebo středních školách v zahraničí, pokud k jeho provádění není příslušný jiný orgán,
 5. dalších osob, jejichž nemocenské pojištění nelze provádět v žádné organizaci,
 - g) vedou potřebnou statistiku a účetní evidenci předepsanou v sociálním zabezpečení,
 - h) vedou evidenční listy důchodového zabezpečení pro osoby samostatně výdělečně činné a občany pracovně činné v cizině, kteří si platí pojistné na důchodové zabezpečení,
 - ch) sepisují žádosti o dávky důchodového zabezpečení v případech stanovených tímto zákonem,
 - i) opatřují a předkládají podklady pro rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o dávkách důchodového zabezpečení,
 - j) navrhuji České správě sociálního zabezpečení zápočet dob zaměstnání a náhradních dob ve sporných případech,
 - k) poskytují občanům a organizacím odbornou pomoc ve věcech sociálního zabezpečení,
 - l) řídí provádění nemocenského pojištění v organizacích, v nichž se vyplácejí dávky nemocenského pojištění; zjistí-li, že organizace poskytl dávku v rozporu s platnými právními předpisy, dají příkaz, aby další poskytování dávky bylo zastaveno,
 - m) dávají souhlas k odchylnému postupu od obecné úpravy ve stanovených případech,¹⁰⁾
 - n) kontrolují
 1. plnění povinností občanů a organizací v sociálním zabezpečení,
 2. provádění nemocenského pojištění a hospodaření s jeho prostředky v organizacích, v nichž se vyplácejí dávky nemocenského pojištění,

⁹⁾ Část druhá vyhlášky č. 165/1979 Sb., o nemocenském pojištění některých pracovníků a o poskytování dávek nemocenského pojištění občanům ve zvláštních případech, ve znění vyhlášky č. 135/1984 Sb.

¹⁰⁾ Např. § 11 vyhlášky Ústřední rady odborů č. 143/1965 Sb., o poskytování peněžitých dávek v nemocenském pojištění, ve znění vyhlášky č. 263/1990 Sb.

- o) předkládají České správě sociálního zabezpečení podklady potřebné k určení, popřípadě opravě rodných čísel.

§ 7

Místní příslušnost

Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení se řídí

- a) sídlem zaniklé organizace v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. b),
- b) místem trvalého pobytu občana v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. c), d), e), f) č. 1, 3, 4 a 5, písm. h), ch), j) a o),
- c) sídlem malé organizace v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. f) č. 2,
- d) místem útvaru organizace, ve které je vedena evidence mezd v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. l), m) a n) č. 2.

§ 8

Posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů

(1) Okresní správy sociálního zabezpečení posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů ve věcech sociálního zabezpečení a sociální péče při zjišťovacích a kontrolních lékařských prohlídkách; za tím účelem zřizují posudkové komise, které posuzují

- a) invaliditu nebo částečnou invaliditu,
- b) bezmocnost,
- c) dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte,
- d) zda si občan může zvýšit vzhledem ke svému zdravotnímu stavu životní úroveň vlastní prací,
- e) zda občan v krátké době po uplynutí podpůrčí doby pravděpodobně nabude opět pracovní schopnost, a to i k jinému zaměstnání,
- f) zda jde o občana se změněnou pracovní schopností, popřípadě o občana se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením,
- g) zda jde o občana těžce zdravotně postiženého a druh a stupeň tohoto postižení pro účely přiznání mimořádných výhod, příspěvku na úpravu bytu nebo bytu v rodinném domku, úhradu bezbariérového bytu nebo garáže, koupí, celkovou opravu a úpravu motorového vozidla a příspěvku na individuální dopravu.

(2) Okresní správa sociálního zabezpečení kontrolní lékařskou prohlídku uskuteční

- a) v době určené při předchozím jednání posudkové komise, nebo

- b) zjistí-li posudkově významné skutečnosti, které odůvodňují provedení kontrolní lékařské prohlídky, nebo

- c) z podnětu jiného orgánu sociálního zabezpečení.

(3) Členové posudkové komise a občané prizvaní k jednání jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se v souvislosti s jednáním dozvěděli.

(4) Stanou-li se posudkové komise příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nezpůsobilé jednat vyloučením svých členů pro podjatost, pověří ministerstvo posouzením zdravotního stavu a pracovní schopnosti občana jinou okresní správou sociálního zabezpečení.

(5) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení v případech uvedených v odstavci 1 se řídí místem trvalého pobytu posuzovaného občana, pokud se dále nestanoví jinak.

(6) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení se řídí

- a) místem pracoviště občana, jestliže posuzuje jeho invaliditu, částečnou invaliditu nebo změněnou pracovní schopnost a je-li na tomto pracovišti závodní ústav národního zdraví nebo zařízení Ústavu železničního zdravotnictví,
- b) sídlem speciální školy, jestliže posuzuje změněnou pracovní schopnost žáka této školy,
- c) sídlem nápravně výchovného ústavu, popřípadě ústavu pro výkon vazby, kde-li o posouzení zdravotního stavu občana v době výkonu trestu odnětí svobody, popřípadě vazby.

(7) Pro místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení při rozhodování v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. a) č. 19 platí odstavce 5 a 6 obdobně.

(8) Na žádost občana, jehož zdravotní stav a pracovní schopnost má být posouzena, nebo s jeho souhlasem může okresní správa sociálního zabezpečení příslušná podle odstavců 5 a 6 požádat o posouzení jeho zdravotního stavu a pracovní schopnosti okresní správu sociálního zabezpečení, v jejímž územním obvodu má občan přechodný pobyt nebo pracoviště, pokud s tím tato okresní správa sociálního zabezpečení souhlasí.

(9) Při posuzování invalidity nebo částečné invalidity příslušníka ozbrojených sil a sborů se hodnotí zdravotní stav z hlediska jeho schopností k výkonu občanského povolání.

(10) Pro vydávání posudků podle odstavce 1 se přiměřeně použijí ustanovení obecných předpisů o správním řízení.¹¹⁾

¹¹⁾ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

§ 9

**Ministerstvo vnitra České republiky
Ministerstvo spravedlnosti České republiky**

(1) Ministerstvo vnitra České republiky a ministerstvo spravedlnosti České republiky v oboru své působnosti řídí, kontroluje a svými orgány provádí důchodové zabezpečení příslušníků Policie České republiky a Sboru nápravné výchovy.

(2) Orgány ministerstva vnitra České republiky a ministerstva spravedlnosti České republiky rozhodují v oboru své působnosti o dávkách důchodového zabezpečení příslušníků Policie České republiky a Sboru nápravné výchovy a provádějí jejich výplatu.

(3) Orgány uvedené v odstavci 2 rozhodují o dávkách důchodového zabezpečení a provádějí jejich výplatu, jestliže příslušník Policie České republiky nebo Sboru nápravné výchovy splnil podmínky nároku podle části páté zákona o sociálním zabezpečení.

(4) Orgány uvedené v odstavci 2 rozhodují o dávce důchodového zabezpečení a provádějí její výplatu také tehdy, jestliže příslušník Policie České republiky nebo Sboru nápravné výchovy nesplnil podmínky nároku podle části páté zákona o sociálním zabezpečení, jde-li o

- a) příslušníka Policie České republiky nebo Sboru nápravné výchovy, který v době služby splnil podmínky nároku na starobní důchod,
- b) příslušníka Policie České republiky nebo Sboru nápravné výchovy, který v době služby nebo nejpozději do dvou roků od jejího skončení splnil podmínky nároku na invalidní nebo částečný invalidní důchod anebo se stal invalidním nebo částečně invalidním následkem úrazu nebo onemocnění vzniklých při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním,
- c) vdovský, vdovecký nebo sirotčí důchod příslušníka Policie České republiky nebo Sboru nápravné výchovy nebo po občanech uvedených v ustanoveních písmen a) a b),
- d) o důchod manželky, o který žádá manželka příslušníka Policie České republiky nebo Sboru nápravné výchovy nebo občana uvedeného v ustanoveních písmen a) a b).

(5) Ministr vnitra České republiky a ministr spravedlnosti České republiky může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení příslušníků Policie České republiky a Sboru nápravné výchovy.

(6) Ministr vnitra České republiky a ministr spravedlnosti České republiky může v oboru své působnosti povolovat výjimky z podmínky 20 roků služby stanovené pro vznik nároku na důchod příslušníka Policie České republiky a Sboru nápravné výchovy, který tuto podmínku nemůže splnit ke dni dosažení věku stanoveného pro vznik nároku na důchod anebo pro skončení služby ze zdravotních důvodů a který se významně podílel na plnění úkolů Policie České republiky nebo Sboru nápravné výchovy.

(7) Schopnost příslušníka Policie České republiky nebo Sboru nápravné výchovy k výkonu služby posuzují lékařské komise zřízené v oborech působnosti ministerstva vnitra České republiky a ministerstva spravedlnosti České republiky; pro účely řízení o invalidním a částečně invalidním důchodu a o důchodech pozůstalých po příslušníku Policie České republiky nebo Sboru nápravné výchovy rozhodují tyto komise o tom, zda úraz nebo onemocnění vznikly při výkonu služby nebo v přímé souvislosti s ním.

§ 10

Obce

(1) Obec rozhoduje o ustanovení zvláštního příjemce¹²⁾ dávky důchodového zabezpečení s jeho souhlasem v případě, kdy by se výplatou dávky dosavadnímu příjemci zřejmě nedosáhlo účelu, kterému má dávka důchodového zabezpečení sloužit nebo kdyby tím byly poškozovány zájmy osob, které je důchodce povinen vyživovat, anebo nemůže-li oprávněný, popřípadě jeho zákonný zástupce, výplatu přijímat. Souhlas oprávněného, popřípadě jeho zákonného zástupce s ustanovením zvláštního příjemce se vyžaduje jen v případě, že oprávněný, popřípadě jeho zákonný zástupce, nemůže výplatu přijímat.

(2) Obec dohlíží, jak jí ustanovený zvláštní příjemce plní povinnosti stanovené mu zákonem o sociálním zabezpečení; neplní-li zvláštní příjemce své povinnosti, rozhodne obec o ustanovení jiného příjemce.

**Společná ustanovení o orgánech
sociálního zabezpečení**

§ 11

Orgány sociálního zabezpečení jsou oprávněny v mezích své působnosti vyžadovat od státních orgánů, jakož i organizací pomoc a bezplatná sdělení potřebná pro provádění sociálního zabezpečení; státní orgány a organizace jsou povinny v mezích své působnosti těmto žádostem vyhovět.

¹²⁾ § 102 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb.

§ 12

Orgány sociálního zabezpečení mohou vyzvat

- a) organizace, aby podaly hlášení a předložily záznamy o skutečnostech rozhodných pro nárok na dávky sociálního zabezpečení, jejich výši a výplatu;
- b) příjemce dávky sociálního zabezpečení, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši a výplatu;
- c) příjemce dávky sociálního zabezpečení podmíněně nepříznivým zdravotním stavem, aby se podrobil vyšetření zdravotního stavu, popřípadě jinému odbornému vyšetření;
- d) občana se změněnou pracovní schopností, aby se podrobil vyšetření zdravotního stavu, popřípadě jinému odbornému vyšetření.

§ 13

Orgány sociálního zabezpečení jsou oprávněny přezkoumat správnost a úplnost záznamů a hlášení, které jsou organizace pro účely provádění sociálního zabezpečení povinny vést, včasnost a způsob jejich předložení a podání.

§ 14

Pracovníci orgánů sociálního zabezpečení jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámili při plnění úkolů orgánů sociálního zabezpečení nebo v souvislosti s nimi.

§ 15

Pověření pracovníci orgánů sociálního zabezpečení jsou oprávněni vstupovat do organizací a kontrolovat plnění povinností uložených předpisy o sociálním zabezpečení; k odstranění zjištěných nedostatků jsou oprávněni vyžadovat přijetí opatření k nápravě. Organizace jsou povinny poskytnout pověřeným pracovníkům potřebnou součinnost.

§ 16

Součinnost orgánů sociálního zabezpečení a zdravotnických zařízení

(1) Zdravotnická zařízení jsou povinna pro orgány sociálního zabezpečení provést vyšetření zdravotního stavu občanů v řízení o dávkách sociálního zabezpečení, vydávat výpisy z chorobopisů a podávat lékařské nálezy, posudky a zprávy o průběhu nemoci a potřebná hlášení a podklady, jichž je třeba k rozhodování o dávce sociálního zabezpečení, a to ve lhůtě stanovené tímto orgánem a není-li určena, do osmi dnů od doručení výzvy.

(2) Zdravotnická služba Sboru nápravné výchovy spolupůsobí v řízení o invaliditě nebo částečné invaliditě odsouzeného.

ČÁST TŘETÍ

ÚKOLY ORGANIZACÍ V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

HLAVA PRVNÍ

ÚKOLY ORGANIZACÍ V NEMOCENSKÉM POJIŠTĚNÍ

*Díl první**Základní pojmy*

§ 17

(1) Organizací se pro účely nemocenského pojištění rozumí právnická nebo fyzická osoba, která zaměstnává více než 25 zaměstnanců, anebo sice méně, avšak evidenci mezd pro ni vede jiná organizace; zemědělské družstvo se považuje za organizaci, i když nesplňuje tyto podmínky.

(2) Zaměstnancem se rozumí pracovník v pracovním poměru a další osoba postavená mu v nemocenském pojištění naroveň¹⁾ a člen zemědělského družstva, u něhož součástí členství je též pracovní vztah.

(3) Právnické nebo fyzické osoby, které zaměstnávají alespoň jednoho zaměstnance a nejsou uvedeny v odstavci 1, se pro účely nemocenského pojištění považují za malé organizace.

(4) Pracovním vztahem se rozumí pracovněprávní vztah podle zákoníku práce, pracovní vztah mezi členem družstva a družstvem, jakož i obdobný vztah z pracovní činnosti vznikající mezi zaměstnancem uvedeným v odstavci 2 a organizací.

(5) Při změně počtu zaměstnanců nad počet uvedený v odstavci 1 nebo pod tento počet, pokládá se malá organizace za organizaci nebo organizace za malou organizaci až za období kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž taková změna nastala. Při takové změně na přechodnou dobu nepřesahující tři kalendářní měsíce může okresní správa sociálního zabezpečení příslušná podle sídla organizace, popřípadě malé organizace určit, kdo bude po tuto dobu provádět nemocenské pojištění zaměstnanců takové organizace, popřípadě malé organizace.

*Díl druhý**Příslušnost organizací k provádění nemocenského pojištění*

§ 18

(1) Nemocenské pojištění zaměstnanců se provádí v organizaci, k níž jsou v pracovním vztahu, ať pracují v organizaci nebo byli vysláni na práci mimo organizaci anebo nevykonávají práci pro nemoc nebo z jiného důvodu, pokud se dále nestanoví jinak.

(2) Nemocenské pojištění

- a) pracovníků v zahraničí provádí organizace v České a Slovenské Federativní Republice, k níž je pracovník v zahraničí v pracovním poměru, popřípadě jiná organizace, která toto provádění převzala nebo které bylo uloženo rozhodnutím příslušného ústředního orgánu,
- b) studentů a žáků provádějí orgány, které provádějí nemocenské pojištění zaměstnanců školy, na které student nebo žák studuje. Jde-li o žáka učiliště, provádí jeho nemocenské pojištění organizace, která mu poskytuje odměnu podle předpisů o finančním a hmotném zabezpečení žáků učiliště,
- c) studentů a žáků, kteří jsou československými občany a jsou vysláni ke studiu nebo studijnímu pobytu v zahraničí příslušným orgánem, provádí tento orgán, popřípadě organizace jím pověřená. Jde-li o studenta nebo žáka, který do zahraničí nebyl vyslán tímto orgánem, provádí jeho nemocenské pojištění příslušná okresní správa sociálního zabezpečení,
- d) interních vědeckých a uměleckých aspirantů provádí organizace, jež vyřizuje osobní věci aspiranta, a jde-li o interního vědeckého nebo uměleckého aspiranta vyslaného ke stipendijnímu pobytu v zahraničí, provádí jeho nemocenské pojištění organizace, která aspiranta ke stipendijnímu pobytu vyslala,
- e) členů obecních zastupitelstev vykonávajících funkci dlouhodobě uvolněných členů obecního zastupitelstva provádí orgán, který vyřizuje osobní věci pracovníků obecního úřadu,
- f) poslanců zákonodárných sborů provádí kancelář příslušného zákonodárného sboru,
- g) dobrovolných pracovníků pečovatelské služby provádí příslušný orgán, popřípadě organizace, která takovému pracovníku vyplácí odměnu za vykonané pečovatelské služby,
- h) občanů vykonávajících civilní službu, kteří nejsou účastníky nemocenského pojištění již z jiného důvodu, provádí organizace, v níž se civilní služba vykonává,
- ch) pracovníků činných na základě dohody o pracovní činnosti provádí organizace, která s takovým pracovníkem uzavřela dohodu o pracovní činnosti,
 - i) odsouzených provádí nápravně výchovný ústav,
 - j) pěstounů vykonávajících pěstounskou péči ve zvláštních zařízeních provádí okresní úřad, který pěstounům vyplácí odměnu za výkon pěstounské péče.

(3) Organizace též poskytuje dávky nemocenského pojištění svým bývalým zaměstnancům, pokud jsou ještě oprávněni uplatnit nárok na ně v organizaci, a jejich rodinným příslušníkům, jakož i rodinným příslušníkům zaměstnanců uvedených v odstavci 1, popřípadě osob uvedených v odstavci 2.

*Díl třetí**Úkoly organizací při provádění nemocenského pojištění*

§ 19

(1) Organizace obstarává na vlastní náklady administrativní práce spojené s prováděním nemocenského pojištění a s hospodařením s jeho prostředky, včetně výplaty dávek nemocenského pojištění.

(2) Při plnění svých úkolů podle odstavce 1 je organizace povinna pečovat o prostředky nemocenského pojištění stejně jako o prostředky vlastní.

(3) Organizace je ihned povinna provést příkaz okresní správy sociálního zabezpečení k zastavení další výplaty dávek nemocenského pojištění podle § 6 odst. 4 písm. l).

(4) Zanikne-li organizace, v níž se provádělo nemocenské pojištění, je její vedoucí, popřípadě právní nástupce nebo ten, kdo je pověřen likvidací organizace, povinen zařídit vše potřebné, aby zaměstnancům, kteří ke dni zániku organizace mají nárok na dávky nemocenského pojištění nebo rodičovský příspěvek, anebo kterým nárok na dávky nemocenského pojištění vznikne až později, avšak jsou ještě oprávněni uplatňovat nárok na ně v organizaci, mohly být tyto dávky (rodičovský příspěvek) vyplaceny nebo dále vypláceny. Nemůže-li sám zaslat neprodleně doklady a záznamy nutné k posouzení nároků na dávky nemocenského pojištění (rodičovský příspěvek), popřípadě pro další výplatu dávek (příspěvku) organizaci, která převzme provádění nemocenského pojištění těchto zaměstnanců nebo povinnost poskytovat dávky nemocenského pojištění bývalým zaměstnancům, předá je neprodleně k dalšímu opatření okresní správě sociálního zabezpečení příslušné podle dosavadního sídla organizace.

§ 20

(1) Organizace, jakož i její organizační složka, pokud vede evidenci mezd, je povinna se přihlásit na předepsaném tiskopise k zápisu do rejstříku organizací u okresní správy sociálního zabezpečení, v jejímž územním obvodu je sídlo organizace nebo její organizační složky, která vede evidenci mezd; přihlášku je organizace, popřípadě její organizační složka povinna podat nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy vznikla nebo kdy se stala organizací ve smyslu § 17 odst. 1, popřípadě kdy organizační složka začala vést evidenci mezd.

(2) Organizace, její právní nástupce nebo ten, kdo je pověřen její likvidací, jakož i její organizační složka, pokud vede evidenci mezd, jsou povinny odhlásit u okresní správy sociálního zabezpečení uvedené v odstavci 1 organizaci, popřípadě její organizační složku na předepsaném tiskopise z rejstříku organizací nejpozději do 8 dnů ode dne jejího zániku nebo ode dne, kdy přestala být organizací ve smyslu § 17 odst. 1, popřípadě kdy přestala vést evidenci mezd.

(3) Organizace, jakož i její organizační složka, pokud vede evidenci mezd, je dále povinna hlásit okresní správě sociálního zabezpečení uvedené v odstavci 1 do 8 dnů každou změnu svého názvu, sídla, změnu dne, který je v organizaci, popřípadě její organizační složce určen pro výplatu mezd, změnu sídla útvaru, ve kterém je vedena evidence mezd, popřípadě změnu oprávnění k plnění úkolů pro nemocenské pojištění. Organizace je rovněž povinna hlásit okresní správě sociálního zabezpečení uvedené v odstavci 1 rozhodnutí o likvidaci organizace, a to do 8 dnů po doručení (oznámení) tohoto rozhodnutí.

§ 21

(1) Při poskytování peněžitých dávek nemocenského pojištění a přídávků na děti (dále jen „dávky“) plní organizace, ve kterých se provádí nemocenské pojištění, tyto úkoly

- a) přijímají žádosti o dávky a jiné návrhy, provádějí potřebná šetření, vyžadují od žadatelů o dávky stanovené doklady a vysvětlení, jsou jim nápomocny při obstarávání dokladů a průkazů, které sami obstarat nemohou, a poskytují jim odborné informace a jinou pomoc,
- b) obstarávají administrativní práce a připravují podklady potřebné pro rozhodování o dávkách a pro jejich poskytování,
- c) poskytují dávky v případech, ve kterých je na ně zákonný nárok a ve kterých všechny podmínky pro jejich poskytování nebo výši jsou nesporné; jinak předkládají neprodleně věc společně se všemi doklady okresní správě sociálního zabezpečení příslušné k rozhodování o dávkách,
- d) upozorňují okresní správy sociálního zabezpečení, rozhodující o dávkách, na skutečnosti rozhodné pro poskytování dávek a pro změny v nárocích na ně,
- e) upozorňují písemně příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, ošetřující lékaře i zaměstnance, jimž se dávka poskytuje, aspoň tři měsíce před vyčerpáním podpůrčí doby na tuto skutečnost, jakož i na jiné důvody skončení nároku na dávku,
- f) vyplácejí pravidelně ve stanovených termínech dávky přiznané rozhodnutím příslušné okresní správy sociálního zabezpečení,
- g) zabezpečují soustavnou kontrolu vyplácených dávek,
- h) vedou evidenci spojenou s poskytováním a výplatou dávek (zejména evidenci o zaměstnancích, včetně evidence doby zaměstnání a evidence lhůt a podpůrčích dob a dalších podkladů pro poskytování a výplatu dávek, evidenci zaměstnanců neschopných práce, předepsanou účetní a statistickou evidenci o nemocenském pojištění) a kontrolují správnost této evidence,

ch) podávají předepsaná hlášení.

(2) Organizace je povinna vyhlásit, do kdy nejpozději před výplatním termínem mají být předloženy doklady pro poskytnutí dávky, aby mohla být v tento den vyplacena.

§ 22

Evidence, kterou organizace vede o zaměstnancích, musí pro účely nemocenského pojištění obsahovat také tyto údaje

- a) jméno, příjmení, rodné číslo, datum a místo narození, stav, místo trvalého pobytu zaměstnance, vznik a skončení jeho pracovního vztahu,
- b) příjem zaměstnance a odpracovanou dobu za jednotlivá mzdová (výplatní) období a jednotlivé složky započitatelného výdělku pro stanovení peněžitých dávek,
- c) jméno, příjmení, rodné číslo, datum a místo narození, místo trvalého pobytu nezaopatřených dětí, na něž se zaměstnanci poskytují přídávky na děti,
- d) dobu pracovní neschopnosti zaměstnance pro nemoc (úraz), dobu karantény, dobu ošetřování člena rodiny (péče o dítě ve věku do 10 let), dobu mateřské dovolené a další mateřské dovolené, dobu výkonu vojenské a civilní služby zaměstnance, dobu vazby a výkonu trestu odnětí svobody zaměstnance a další dny jeho omluvené nepřítomnosti v práci,
- e) neomluvené pracovní dny (směny) zaměstnance,
- f) vyplacené dávky a poskytnutí lázeňské péče,
- g) záznam, zda zaměstnanec pobírá důchod, od kdy jej pobírá a jaký druh důchodu pobírá.

§ 23

Vyplácí-li pracovníkovi v zahraničí v době jeho činnosti v zahraničí plat organizace v České a Slovenské Federativní Republice, k níž není v pracovním poměru, je tato organizace povinna oznámit veškeré údaje potřebné pro provádění jeho nemocenského pojištění, zejména údaje o výši jeho platu, organizaci, k níž je tento pracovník v pracovním poměru, popřípadě jiné organizaci, která plní povinnosti této organizace.

§ 24

(1) Organizace je povinna vykázat za každý kalendářní měsíc zúčtované dávky České správě sociálního zabezpečení; dávky, které organizace vyplatila, se jí uhradují z prostředků nemocenského pojištění. Dávky poskytnuté neprávem, částky převyšující správnou výši dávek a dávky, jejichž výplata není doložena, nelze vykazovat a uhrazovat z prostředků nemocenského pojištění.

(2) Organizace musí vykazovat prostředky nemocenského pojištění odděleně od vlastních prostředků organizace.

(3) Prostředků nemocenského pojištění je organizace povinna použít jen k účelům nemocenského pojištění.

§ 25

(1) Jestliže organizace odvádí pojistné nemocenského pojištění jako součást odvodu z objemu mezd nebo daně z objemu mezd anebo daně z objemu mezd a odměn, vykazuje České správě sociálního zabezpečení na předepsaném tiskopise jen zúčtované dávky.

(2) Výkaz zúčtovaných dávek organizace předkládá a prostředky na jejich úhradu si vybírá prostřednictvím peněžního ústavu, u něhož má účet prostředků nemocenského pojištění Česká správa sociálního zabezpečení. Výkaz dávek spolu s odpovídajícím převodním příkazem je organizace povinna předložit tomuto ústavu za každý kalendářní měsíc nejpozději v den, který je v organizaci určen pro výplatu mezd a platů za měsíc, jehož se výkaz týká. Peněžní ústav neprovede příkaz, není-li doložen výkazem dávek.

(3) Ustanovení předchozích odstavců platí též pro rozpočtové a příspěvkové organizace, u nichž se pojistné vyrovnává odpovídající úpravou jejich rozpočtů.

§ 26

(1) Nejde-li o organizaci uvedenou v § 25 odst. 1 nebo o zemědělské družstvo, je organizace povinna sama si vypočítat pojistné nemocenského pojištění za každý kalendářní měsíc a vykazat je spolu s dávkami zúčtovanými za tento měsíc na předepsaném výkazu pojistného a dávek České správě sociálního zabezpečení.

(2) Výkaz pojistného a dávek předkládá organizace České správě sociálního zabezpečení prostřednictvím peněžního ústavu, u něhož má organizace svůj účet. Zároveň předkládá tomuto ústavu příkaz k úhradě rozdílu mezi pojistným a dávkami ve prospěch účtu prostředků nemocenského pojištění České správy sociálního zabezpečení. Organizace je povinna předložit tyto doklady nejpozději v den, který je v organizaci určen pro výplatu mezd a platů za měsíc, jehož se výkaz týká, popřípadě není-li tento den určen, nejpozději do 8 dnů po uplynutí měsíce, jehož se výkaz týká. Jsou-li však dávky vyšší než pojistné, předkládá organizace výkaz pojistného a dávek peněžnímu ústavu, u něhož má účet Česká správa sociálního zabezpečení, spolu s příkazem k úhradě rozdílu na vrub tohoto účtu.

(3) Nemá-li organizace účet u některého peněžního ústavu, je povinna předložit výkaz pojistného a dávek přímo České správě sociálního zabezpečení nejpozději do 8 dnů ode dne splatnosti pojistného a nejpozději do téže lhůty uhradit rozdíl, o který pojistné převyšuje dávky. Jsou-li dávky vyšší než pojistné, uhradí Česká správa sociálního zabezpečení částku vyplývající ve prospěch organizace do 8 dnů ode dne, kdy jí byl doručen výkaz.

§ 27

(1) Organizace, které byla uložena přírážka k pojistnému,¹³⁾ je povinna ji uhrazovat za každý kalendářní měsíc ve prospěch účtu prostředků nemocenského pojištění České správy sociálního zabezpečení.

(2) Pro způsob úhrady přírážky k pojistnému platí obdobně ustanovení § 26 odst. 2 a 3.

§ 28

Organizace, ve které je odsouzený zařazen k výkonu prací, je povinna odvádět za každý měsíc příslušnému nápravně výchovnému ústavu spolu s pracovní odměnou odsouzeného i pojistné nemocenského pojištění. Nápravně výchovný ústav zúčtuje pojistné a dávky odsouzených měsíčně s Českou správou sociálního zabezpečení.

§ 29

Organizace je povinna vydat zaměstnanci, jehož zaměstnání skončilo, potvrzení o skutečnostech rozhodných pro nárok na dávky, jejich poskytování a výplatu. Organizace je povinna vydat potvrzení při skončení zaměstnání; žádá-li o to zaměstnanec nebo nová organizace, v níž je zaměstnanec zaměstnán, popřípadě okresní správa sociálního zabezpečení, musí být potvrzení vydáno i později.

§ 30

(1) Zemědělské družstvo odvádí v kalendářním roce úhrn příspěvků za jednotlivé členy měsíčně formou zálohy ve výši jedné dvanáctiny úhrnu příspěvků za členy, vypočtených za předcházející kalendářní rok. Záloha takto stanovená je splatná vždy při výběru peněžních prostředků na výplatu odměn za práci od příslušného peněžního ústavu za výplatní období.

(2) Ze zálohy na úhrn příspěvků, vypočtené podle odstavce 1, popřípadě zvýšení o náhrady přeplacených dávek z předchozích výplatních období, odečte zemědělské družstvo úhrn dávek vyplacených z prostředků

¹³⁾ § 27 vyhlášky č. 91/1958 Sb., kterou se uveřejňuje opatření Ústřední rady odborů o organizaci a provádění nemocenského pojištění zaměstnanců.

nemocenského pojištění za uplynulé období, na zbývající částku zálohy včetně náhrad přeplacených dávek vydá zemědělské družstvo příkaz k převodu ze svého účtu u příslušného peněžního ústavu na příjmový účet České správy sociálního zabezpečení. Je-li úhrn výplat dávek za uplynulé výplatní období vyšší než záloha vypočtená podle předchozího odstavce, požádá zemědělské družstvo Českou správu sociálního zabezpečení o úhradu rozdílu; tato správa vydá příkaz k převodu ze svého výdajového účtu na účet zemědělského družstva u příslušného peněžního ústavu do 8 dnů ode dne předložení žádosti zemědělského družstva.

(3) Zemědělské družstvo je povinno vyhotovit vyúčtování zálohy na úhrn příspěvků a výplat dávek za uplynulé výplatní období a předložit je příslušnému peněžnímu ústavu spolu s příkazem k převodu zálohy na úhrn příspěvků včetně náhrad přeplacených dávek.

(4) Zemědělské družstvo není oprávněno čerpat prostředky na výplatu odměn za práci členů, jestliže nepředložilo příslušnému peněžnímu ústavu vyúčtování záloh na úhrn příspěvků a výplat dávek a příkaz k převodu na úhradu zálohy na úhrn příspěvků ve prospěch příjmového účtu České správy sociálního zabezpečení nebo doklad o tom, že požádalo Českou správu sociálního zabezpečení o úhradu rozdílu.

(5) Při nedostatku prostředků na účtě zemědělského družstva na úhradu všech splatných závazků má záloha, popřípadě vyúčtování záloh na úhrn příspěvků přednostní pořadí a zemědělské družstvo je povinno označit příkaz k převodu na úhradu zálohy, popřípadě vyúčtování záloh na úhrn příspěvků znakem (doložkou) určujícím toto přednostní pořadí.

§ 31

Zemědělské družstvo provede vyúčtování záloh na úhrn příspěvků odvedených za uplynulý kalendářní rok nejpozději při výběru peněžních prostředků na výplatu odměn za práci v únoru následujícího roku.

Díl čtvrtý

Úkoly okresních správ sociálního zabezpečení při provádění nemocenského pojištění a poskytování dávek nemocenského pojištění

§ 32

Pokud okresní správa sociálního zabezpečení provádí nemocenské pojištění [§ 6 odst. 4 písm. f)] nebo poskytuje dávky nemocenského pojištění [§ 65 odst. 4 písm. b), c), d) a e)], plní přiměřeně také úkoly, které jinak mají při provádění nemocenského pojištění organizace (díl třetí).

Díl pátý

Úkoly malých organizací při provádění nemocenského pojištění

§ 33

(1) Malá organizace je povinna přihlásit u okresní správy sociálního zabezpečení příslušné podle místa svého sídla na předepsaném tiskopise svého zaměstnance k pojištění do 8 dnů ode dne jeho vstupu do zaměstnání. Rovněž je povinna odhlásit u této okresní správy sociálního zabezpečení zaměstnance, s nímž byl skončen pracovní vztah, a to do 8 dnů ode dne skončení pracovního vztahu.

(2) Malá organizace nepodává přihlášky, odhlášky a hlášení změn do rejstříku organizací. Ustanovení § 20 odst. 3 platí obdobně.

§ 34

(1) Malá organizace podává okresní správě sociálního zabezpečení, příslušné k poskytování dávek jejím zaměstnancům, veškerá k tomu potřebná hlášení a podklady.

(2) Evidence, kterou malá organizace vede o svých zaměstnancích, slouží i nemocenskému pojištění; ustanovení § 22 platí obdobně.

(3) Malá organizace přijímá žádosti svých zaměstnanců o dávky a neprodleně je předává okresní správě sociálního zabezpečení, která je příslušná k poskytování těchto dávek.

§ 35

(1) Pokud malá organizace neodvádí pojistné nemocenského pojištění jako součást odvodu z objemu mezd nebo daně z objemu mezd anebo daně z objemu mezd a odměn, je povinna sama si vypočítat pojistné za každý kalendářní měsíc, poukázat ho na účet prostředků nemocenského pojištění České správy sociálního zabezpečení a výkaz pojistného předložit okresní správě sociálního zabezpečení, v jejímž územním obvodu má své sídlo. Předložit výkaz pojistného a poukázat pojistné je malá organizace povinna nejpozději v den, který je v ní určen pro výplatu mezd a platů za měsíc, jehož se výkaz týká, popřípadě není-li tento den určen, nejpozději do 8 dnů po uplynutí měsíce, jehož se výkaz týká.

(2) Byla-li malé organizaci uložena přírážka k pojistnému,¹³⁾ je povinna ji uhrazovat za každý kalendářní měsíc ve prospěch účtu prostředků nemocenského pojištění České správy sociálního zabezpečení; pro způsob úhrady přírážky k pojistnému platí obdobně ustanovení § 26 odst. 2 a 3.

HLAVA DRUHÁ

ÚKOLY ORGANIZACÍ PŘI PROVÁDĚNÍ
DŮCHODOVÉHO ZABEZPEČENÍ

§ 36

**Příslušnost organizací k plnění úkolů
při provádění důchodového zabezpečení**

Úkoly v důchodovém zabezpečení plní

- a) u pracovníků v pracovním poměru organizace, u níž je pracovník zaměstnán,
- b) u členů družstev, u nichž součástí členství je též pracovní vztah, družstvo, jehož jsou členy,
- c) u pracovníků v zahraničí organizace v České a Slovenské Federativní Republice, k níž je pracovník v pracovním poměru, popřípadě vysílající ústřední orgán státní správy,
- d) u poslanců zákonodárných sborů kancelář zákonodárného sboru, o jehož poslance jde, a u členů obecních zastupitelstev, vykonávajících funkci dlouhodobě uvolněných členů obecního zastupitelstva, orgán, který vyřizuje osobní věci pracovníků obecního úřadu,
- e) u žáků a studentů středních škol, odborných učilišť a vysokých škol škola. V době, kdy žáci a studenti, s výjimkou účastníků studia při zaměstnání, jsou zaměstnáni v organizaci, vede záznamy tato organizace a sděluje je na výzvu orgánů sociálního zabezpečení až v případném řízení o dávku důchodového zabezpečení; obdobně na výzvu, jde-li o žáky středních odborných učilišť, podává hlášení pro účely důchodového zabezpečení organizace, k níž je učiliště organizačně přičleněno,
- f) u interních vědeckých a uměleckých aspirantů orgány, které jinak obstarávají věci nemocenského a důchodového zabezpečení svých pracovníků a studentů; u vědeckých a uměleckých aspirantů vyslaných ke studiu do ciziny ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, popřípadě organizace jím pověřená,
- g) u osob samostatně výdělečně činných příslušná okresní správa sociálního zabezpečení,
- h) u osob pracujících v cizině¹⁴⁾ příslušná okresní správa sociálního zabezpečení,
- i) u dobrovolných pracovníků pečovatelské služby příslušný orgán, popřípadě jeho zařízení, které vyplácí odměnu za výkon pečovatelské služby,
- j) u občanů činných na základě dohody o pracovní

činnosti organizace, která uzavřela s občanem tuto dohodu,

- k) u občanů, kteří se připravují na vstup do náboženského řádu, příslušný náboženský řád,
- l) u občanů vykonávajících civilní službu příslušný orgán, který vydal povolávací příkaz k nastoupení civilní služby,
- m) u odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody nápravně výchovný ústav a u občanů ve vazbě ústav (věznice), v němž se vazba vykonává,
- n) u občanů se změněnou pracovní schopností připravujících se na pracovní uplatnění organizace, u níž se příprava provádí, nebo výcvikové středisko (zařízení) pro občany se změněnou pracovní schopností, v němž se občan připravuje pro pracovní uplatnění,
- o) u dlouhodobě uvolněných sportovců tělovýchovná jednotka, která vyplácí odměny,
- p) u pěstounů vykonávajících pěstounskou péči ve zvláštních zařízeních okresní úřad, který pěstounům vyplácí odměnu za výkon pěstounské péče.

§ 37

Vedení a předkládání záznamů

(1) Evidence, kterou organizace vede¹⁵⁾ o občanech pro účely důchodového zabezpečení, musí obsahovat tyto údaje:

- a) příjmení (včetně všech dřívějších příjmení), jméno, datum a místo narození, stav a místo trvalého pobytu,
- b) rodné číslo,
- c) vznik a skončení pracovního a členského poměru nebo jiného pracovněprávního vztahu k organizaci,
- d) označení druhu činnosti a doby jejího trvání, přičemž u občanů, kteří vykonávají zaměstnání zařazené do I. nebo II. pracovní kategorie, se zapisují údaje o době a trvání práce (údajem počtu dnů za kalendářní dobu skutečné práce) a druh činnosti se označí podle názvosloví a podle pořadových čísel uvedených v resortních seznamech. U vybraných vedoucích technickohospodářských pracovníků uvedených v § 15 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení se zapisuje i počet skutečně odpracovaných dnů na pracovištích v podzemí hlubinných dolů,
- e) hrubý výdělek občana za jednotlivá mzdová (výplatní) období a jeho složky,¹⁶⁾

¹⁴⁾ § 11 písm. b) zákona č. 100/1988 Sb., ve znění zákona č. 110/1990 Sb.

¹⁵⁾ § 108 zákona č. 100/1988 Sb.

¹⁶⁾ § 12 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb.

- f) kalendářní dobu, po kterou občan pobíral peněžitě dávky nemocenského zabezpečení nahrazující pracovní příjem, dobu mateřské dovolené, po kterou se neposkytovala peněžitá pomoc v mateřství, dobu další mateřské dovolené, dobu ošetřování člena rodiny, po kterou se již neposkytovala podpora při ošetřování člena rodiny, dobu neplaceného pracovního volna poskytnutého organizací pro účely studia při zaměstnání nebo kombinovaného studia nebo pro účely odborného školení a dobu pracovního volna bez náhrady mzdy (odměny, příjmu) poskytnutého z jiných důvodů,
- g) dobu, po kterou občan vykonával službu v ozbrojených silách nebo civilní službu,
- h) záznam, zda občan pobírá důchod, druh důchodu a kdo jej vyplácí, byl-li důchod upraven jako jediný zdroj příjmu, též tento údaj, popřípadě číslo rozhodnutí o přiznání důchodu, jde-li o poživatele důchodu vypláceného orgány federálních ministerstev obrany a vnitra a ministerstev vnitra a spravedlnosti České republiky, popřípadě Slovenské republiky,
- i) příspěvek na částečnou úhradu nákladů sociálního zabezpečení za jednotlivého člena zemědělského družstva.

(2) Organizace dále vede evidenci

- a) o odměnách vyplácených podle předpisů o objevech, vynálezech, zlepšovacích návrzích a průmyslových vzorech a vystavuje občanům potvrzení o výši těchto odměn a o výši daně, které byly tyto odměny podrobeny, o tom, kdy byly vyplaceny, za jakou činnost a za jaký výsledek této činnosti,
- b) o náhradách za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz a vystavuje občanům potvrzení o době a důvodu poskytování těchto náhrad a o výši těchto náhrad vyplácených v jednotlivých kalendářních letech,
- c) o zvláštním příspěvku horníkům a vystavuje potvrzení občanům o době poskytování příspěvku a o výši příspěvku vypláceného v jednotlivých kalendářních letech.

(3) Občané předkládají potvrzení uvedená v odstavci 2 v souvislosti se žádostí o přiznání důchodu.

(4) Jde-li o žáky a studenty, je povinnost školy podle odstavce 1 splněna, pokud v záznamech školy jsou obsaženy údaje uvedené v odstavci 1 písm. a), b) a d), popřípadě písm. g) a dále počátek a konec studia; bylo-li studium přerušeno, předčasně skončeno nebo v něm opět pokračováno, též tyto údaje.

(5) Jde-li o výkonného letce, je organizace, u které je letec zaměstnán, povinna vést též záznamy o počtu letových hodin.

(6) Jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou (spolupracující osobu), vede příslušná okresní správa sociálního zabezpečení v evidenci údaje uvedené v odstavci 1 písm. a), b), g) a h) a dále údaje o vyplácených dávkách, o platbách pojistného, o výši vyměřovacího základu, o vzniku a zániku účasti na zabezpečení a rozhodnutí o registraci (povolení výkonu činnosti), je-li vydáno.

§ 38

Záznamy do evidenčního listu důchodového zabezpečení

(1) Do evidenčního listu důchodového zabezpečení (dále jen „evidenční list“) se zapisují za každý kalendářní rok po účetní závěrce (závěrce mzdových listů) nejpozději do 30. dubna následujícího roku

- a) doba trvání zaměstnání,
- b) hrubý výdělek,¹⁶⁾
- c) náhradní doby a další doby, které se při zjišťování hrubého výdělku a průměrného měsíčního výdělku vylučují.

(2) U občanů, kteří vykonávají zaměstnání zařazené do I. nebo II. pracovní kategorie, se do evidenčního listu zapisují dále

- a) doba zaměstnání započitatelná v I. a II. pracovní kategorii; u vybraných vedoucích technicko-hospodářských pracovníků¹⁷⁾ se zapisuje doba zaměstnání započitatelná v I. pracovní kategorii počtem kalendářních dnů stanovených přepočtem skutečně odpracovaných dnů na pracovištích v podzemí hlubinných dolů,
- b) pořadové číslo druhu činnosti podle resortního seznamu, popřípadě druh činnosti podle názvosloví a pořadových čísel uvedených v resortních seznamech; přitom se zvlášť vyznačí výkon zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech a zaměstnání I. pracovní kategorie s různými věkovými podmínkami stanovenými pro nárok na starobní důchod,
- c) označení resortu a datum účinnosti resortního seznamu, popřípadě datum účinnosti změny (doplňku) resortního seznamu, podle kterého se zařazení provádí.

§ 39

Předkládání evidenčního listu

(1) Evidenční listy se předkládají České správě sociálního zabezpečení prostřednictvím okresní správy sociálního zabezpečení, v jejímž obvodu je útvar organizace, ve kterém je vedena evidence mezd. Vede-li organizace se sídlem v České republice evidenční listy za

¹⁷⁾ § 15 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb.

občany, kteří mají pracoviště ve Slovenské republice, odevzdá je orgánu příslušnému pro tato pracoviště. Jde-li o občana, jemuž vznikl nárok na důchod z důchodového zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a sborů, předkládá se evidenční list orgánům federálních ministerstev obrany a vnitra a ministerstev vnitra a spravedlnosti republik, podle toho, který orgán je příslušný k rozhodování o dávkách důchodového zabezpečení.

(2) Organizace je povinna předložit evidenční list do 8 dnů po konečném vyúčtování výdělků

a) při výstupu občana ze zaměstnání; jestliže je nepochybné, že občan v brzké době opět do tohoto zaměstnání vstoupí, lze pokračovat v záznamech na dřívějším evidenčním listu,

b) při zrušení organizace, popřípadě jejího útvaru.

(3) Při úmrtí občana nebo požádá-li o to orgán sociálního zabezpečení, předloží se evidenční list ihned.

(4) Při uplatnění nároku na dávku důchodového zabezpečení se předkládá evidenční list spolu se žádostí okresní správě sociálního zabezpečení příslušné podle místa trvalého pobytu žadatele.

(5) Zůstane-li občan v zaměstnání i poté, co požádal o invalidní nebo částečný invalidní důchod, založí pro něj organizace nový evidenční list.

(6) Pokud jde o žáky a studenty, předkládá škola místo evidenčního listu potvrzení o studiu, a to jen v případech, bylo-li studium přerušeno nebo nedokončeno; v ostatních případech předkládá potvrzení škola na výzvu orgánu sociálního zabezpečení. Organizace, v níž probíhá praktické vyučování a odborná praxe podle učebních plánů, je povinna sdělit potřebné údaje škole.

(7) Evidenční listy vedené za odsouzené se předkládají přímo České správě sociálního zabezpečení.

(8) Organizace je povinna předkládat každoročně evidenční list občanovi k podpisu.

§ 40

Povinnosti v předstihovém řízení

(1) Organizace jsou povinny pro své pracovníky (členy) požádat na předepsaném tiskopisu Českou správu sociálního zabezpečení o výpis dob zaměstnání, které má ve své evidenci.

(2) Žádost o výpis je organizace povinna odeslat nejdříve dva roky a nejpozději jeden rok před rokem, v němž občan dosáhne věku stanoveného v § 21 a 26 zákona o sociálním zabezpečení pro vznik nároku na starobní důchod.

(3) Organizace je povinna

a) seznámit občana s výpisem dob zaměstnání neprodleně po jeho doručení, a

b) tento výpis předkládat příslušnému orgánu spolu se žádostí o důchod.

§ 41

Hlášení o zaměstnávání pracujících důchodců

(1) Hlášení o zaměstnávání pracujících důchodců musí obsahovat příjmení, jméno, rodné číslo, pod kterým je vyplácena dávka důchodového zabezpečení, místo trvalého pobytu občana, den, kdy došlo ke vstupu do zaměstnání, popřípadě kdy nastala jiná skutečnost zakládající ohlašovací povinnost, a výši předpokládaného hrubého výdělku a druh důchodu. Jde-li o občana, na jehož dítě pobírá jiný občan výchovné k důchodu, musí hlášení obsahovat též příjmení, jméno, rodné číslo a místo trvalého pobytu občana, který pobírá výchovné.

(2) U poživatelky vdovského důchodu a poživatele důchodu za výsluhu let je organizace pro účely krácení těchto důchodů podle § 44 a 48 zákona o sociálním zabezpečení povinna hlásit vždy po uplynutí 12 kalendářních měsíců výdělečné činnosti výši skutečně dosahovaného příjmu z výdělečné činnosti.

(3) Jde-li o poživatele důchodu vypláceného orgány federálních ministerstev obrany a vnitra a ministerstev vnitra a spravedlnosti republik, musí hlášení obsahovat též číslo rozhodnutí o přiznání důchodu.

(4) Organizace má povinnost odeslat hlášení orgánu, který je příslušný rozhodovat o dávce. Jde-li však o poživatele invalidního nebo částečného invalidního důchodu, zasílá organizace hlášení okresní správě sociálního zabezpečení příslušné podle místa trvalého pobytu poživatele důchodu do 8 dnů od vstupu do zaměstnání. Hlášení týkající se poživatelů důchodů vyplácených orgány federálních ministerstev obrany a vnitra a ministerstev vnitra a spravedlnosti republik je organizace povinna odeslat tomu orgánu, který vyplácí důchod.

(5) Předložením evidenčního listu podle § 39 není splněna povinnost uložená organizaci v odstavcích 1 až 3.

(6) Organizace jsou povinny podávat hlášení na tiskopisech vydaných orgány sociálního zabezpečení.

§ 42

Příslušná organizace je povinna ohlásit úraz občanů uvedených v § 6 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení po provedeném šetření nejpozději do 8 dnů příslušné okresní správě sociálního zabezpečení s přesným vylíčením okolností případu a je povinna i nadále spolupůsobit při zjišťování skutečností rozhodných pro posouzení nároku na dávku důchodového zabezpečení.

§ 43

Nápravně výchovné ústavy vedou evidenční listy za odsouzené po celou dobu, po kterou jsou důchodově zabezpečeni. Pro vedení evidence a podávání hlášení o odsouzených platí obdobně ustanovení § 37 odst. 1, § 38 a 41. Nástup důchodce do výkonu trestu a propuštění jsou tyto ústavy povinny ohlásit plátcí důchodu.

§ 44

Ústav, v němž se vykonává vazba, je povinen ohlásit plátcí důchodu vzetí do vazby a propuštění z vazby obviněného, který je poživatelé dávky důchového zabezpečení.

§ 45

Orgány ministerstva vnitra České republiky a ministerstva spravedlnosti České republiky oznamují České správě sociálního zabezpečení dobu služby příslušníka Policie České republiky a příslušníka Sboru nápravné výchovy, kterému nevznikl nárok na důchod podle části páté zákona o sociálním zabezpečení; hrubý výdělek oznamují České správě sociálního zabezpečení na její žádost, pokud je to pro rozhodnutí o dávce důchodového zabezpečení potřebné.

§ 46

Ve všech podáních adresovaných orgánům sociálního zabezpečení jsou organizace povinny uvádět rodné číslo občana podle § 51; ustanovení § 51 věty třetí platí obdobně.

§ 47

Úkoly zdravotnických organizací

(1) Ústavní zařízení léčebně preventivní péče jsou povinna o přijetí do ústavní péče a propuštění z ní podávat hlášení o důchodcích, kterým je s důchodem vypláceno zvýšení pro bezmocnost. Hlášení o přijetí se podává, jestliže ústavní péče potrvá déle než tři měsíce, a to poště v místě trvalého pobytu důchodce, ve lhůtě do 15 dnů před ukončením třetího měsíce pobytu důchodce v ústavním zařízení. Je-li důchod vyplácen orgánem sociálního zabezpečení ministerstev vnitra a spravedlnosti České republiky a Slovenské republiky, federálního ministerstva obrany a federálního ministerstva vnitra, podává se toto hlášení plátcí důchodu. Hlášení o propuštění se podává v těch případech, kdy bylo podáno hlášení o přijetí, a to plátcí důchodu ve lhůtě do tří dnů ode dne propuštění. Ustanovení § 51 věty třetí platí obdobně.

(2) Psychiatrické léčebny a léčebny pro dlouhodobě nemocné jsou povinny podávat hlášení o všech důchodcích přijatých nebo propuštěných z léčebny. Hlášení o přijetí se podává poště v místě trvalého pobytu

důchodce ve lhůtě do 8 dnů ode dne přijetí. Ustanovení odstavce 1 věty třetí a § 51 věty třetí platí obdobně.

(3) Hlášení musí obsahovat příjmení, jméno, rodné číslo, pod kterým je důchod vyplácen, datum narození, stav, místo trvalého pobytu důchodce, den, kdy byl přijat do ústavní péče nebo léčebny nebo den, kdy byl propuštěn z těchto zařízení a při přijetí do ústavní péče též údaje o občanech jím vyživovaných. Ustanovení odstavce 1 věty třetí a § 51 věty třetí platí obdobně. Hlášení se podává na základě sdělení občanů přijatých do ústavní péče nebo léčebny nebo jejich rodinných příslušníků.

(4) Psychiatrické léčebny a léčebny pro dlouhodobě nemocné jsou dále povinny hlásit na předepsaném tiskopisu požadavky důchodců nebo jejich zákonných zástupců na zvýšení důchodu upraveného podle § 99 zákona o sociálním zabezpečení s uvedením výše závazků důchodce mimo léčebnu. Hlášení zasílá léčebna plátcí důchodů do 15 dnů před ukončením třetího měsíce pobytu důchodce v léčebně; ustanovení § 51 věty třetí platí obdobně.

(5) Ústavní zařízení léčebně preventivní péče jsou povinna podávat hlášení o přijetí a propuštění dlouhodobě těžce zdravotně postižených dětí, které vyžadují mimořádnou péči nebo mimořádnou péči zvlášť náročnou. Hlášení o přijetí se podává, jestliže ústavní péče potrvá déle než šest měsíců, a to plátcí výchovného na toto dítě ve lhůtě do 15 dnů před ukončením šestého měsíce pobytu dítěte, a hlášení o propuštění ve lhůtě do tří dnů ode dne propuštění dítěte.

ČÁST ČTVRTÁ**POVINNOSTI OBČANŮ PŘI PROVÁDĚNÍ SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ****HLAVA PRVNÍ****POVINNOSTI OSOB SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÝCH V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ**

§ 48

(1) Osoba samostatně výdělečně činná podává na předepsaných tiskopisech přihlášku a odhlášku k nemocenskému a důchodovému zabezpečení příslušné okresní správě sociálního zabezpečení. Za spolupracující osoby podává přihlášku a odhlášku osoba samostatně výdělečně činná. Při úmrtí osoby samostatně výdělečně činné podává odhlášku spolupracující osoba do 8 dnů ode dne úmrtí, pokud však smrtí podnikatele nezaniká činnost uvedená v rozhodnutí o registraci a práva a povinnosti v podnikatelské činnosti přecházejí na spolupracující osobu jako dědice, podává odhlášku spolupracující osoba do 3 měsíců ode dne smrti osoby samostatně výdělečně činné.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna v přihlášce k nemocenskému a důchodovému zabezpečení uvést, zda je již účastna nemocenského a důchodového zabezpečení z jiného důvodu; osoba samostatně výdělečně činná vykonávající uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost na základě autorského zákona¹⁸⁾ je dále povinna uvést, zda současně vykonává jiné činnosti, které mohou založit účast na nemocenském a důchodovém zabezpečení osob samostatně výdělečně činných.

(3) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna při uplatnění nároku na nemocenské nebo peněžitou pomoc v mateřství oznámit, že má nárok na tyto dávky i podle jiných předpisů.

(4) Ustanovení § 49, § 50 odst. 1, § 51 a 53 platí pro osoby samostatně výdělečně činné i pro spolupracující osoby obdobně.

(5) Zaměstnává-li osoba samostatně výdělečně činná zaměstnance, je povinna plnit i úkoly uvedené v části třetí.

HLAVA DRUHÁ

POVINNOSTI ZAMĚSTNANCŮ A JINÝCH OPRÁVNĚNÝCH V NEMOCENSKÉM POJIŠTĚNÍ

§ 49

(1) Zaměstnanci, popřípadě jiní oprávnění, kteří žádají o dávku nebo jimž se dávka poskytuje, jsou povinni spolupůsobit k tomu, aby o dávce mohlo být rozhodnuto včas podle skutečného stavu a aby dávka byla poskytována v souladu s právními předpisy. Jsou zejména povinni

- a) uplatňovat nárok na dávku způsobem, který je pro jednotlivé dávky stanoven, osvědčovat skutečnosti, na kterých závisí rozhodování o dávce, a předkládat stanovené doklady, podávat požadované vysvětlení a údaje,
- b) hlásit včas všechny skutečnosti, které jsou nebo mohou být důvodem pro zánik nebo změnu nároku na dávku, pro trvání nároku, pro výši dávky nebo pro její výplatu, není-li lhůta jinak stanovena zvláštním předpisem, je zaměstnanec, popřípadě jiný oprávněný, povinen podat hlášení nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy se o skutečnosti dověděl; hlášení o vzniku a ukončení pracovní neschopnosti je povinen podat bez zbytečného průtahy,
- c) umožnit zdravotnickým pracovníkům, zástupcům organizace, popřípadě malé organizace, a okresní správy sociálního zabezpečení přezkoumání sku-

tečností rozhodných pro vznik nebo trvání nároku.

(2) Ustanovení odstavce 1 s výjimkou ustanovení písmene c) platí také pro rodinné příslušníky a pozůstalé, kteří žádají o dávku nebo jimž se taková dávka poskytuje. Ustanovení odstavce 1 písm. b) platí i pro jiné příjemce dávky.

(3) Zaměstnanec, jiný oprávněný nebo příjemce dávky, který byl vyzván, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, je povinen výzvě vyhovět, a to ve lhůtě 8 dnů, pokud nebyla stanovena lhůta delší.

(4) Zaměstnanec je povinen sdělit organizaci údaje potřebné k vedení evidence o zaměstnancích, popřípadě o nich předložit potřebné doklady.

HLAVA TŘETÍ

POVINNOSTI OBČANŮ V DŮCHODOVÉM ZABEZPEČENÍ

§ 50

(1) Oprávněný nebo jiný příjemce dávky důchodového zabezpečení je povinen písemně ohlásit plátcí dávky do 8 dnů skutečnosti rozhodné pro trvání nároku na dávku, její výši a výplatu nebo poskytování.

(2) Povinnost příjemce dávky podat hlášení podle odstavce 1 se považuje za splněnou, jestliže příjemce spolupodepsal hlášení, které orgánu sociálního zabezpečení zaslala organizace.

§ 51

V žádostech, hlášeních a dalších podáních adresovaných orgánům sociálního zabezpečení je občan povinen uvádět své rodné číslo, popřípadě rodné číslo žijícího rodiče, jde-li o sirotčí důchod jednostranně osiřelého dítěte nebo rodné číslo posledně zemřelého rodiče, jde-li o sirotčí důchod oboustranně osiřelého dítěte, pokud plátce důchodu nestanoví jinak. Zákonný zástupce a zvláštní příjemce uvádějí rodné číslo, které by byl povinen uvádět občan, jehož zastupují. V žádostech, hlášeních a dalších podáních adresovaných orgánům federálních ministerstev obrany a vnitra a ministerstev vnitra a spravedlnosti republik je občan povinen uvádět i číslo rozhodnutí o přiznání důchodu.

§ 52

Občan uplatňující nárok na dávku důchodového zabezpečení pro invaliditu (částečnou invaliditu), způsobenou úrazem při zvláštních druzích činnosti,¹⁹⁾

¹⁸⁾ Zákon č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých (autorský zákon), ve znění zákona č. 89/1990 Sb. (úplné znění č. 247/1990 Sb.).

¹⁹⁾ § 6 odst. 2 písm. b) zákona č. 100/1988 Sb., ve znění zákona č. 110/1990 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb.

oznámi úraz bez průtahů příslušné organizaci. Dárci účastni odběru krve, plasmaferézy a odběru kostní dřeně ohlásí úraz příslušnému zdravotnickému zařízení. Dobrovolný pracovník pečovatelské služby ohlásí úraz příslušnému orgánu, který ho pověřil výkonem pečovatelské služby.

§ 53

(1) Příjemce dávky důchodového zabezpečení, který byl orgánem sociálního zabezpečení podle § 12 vyzván, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku důchodového zabezpečení, její výši nebo výplatu, je povinen výzvě vyhovět, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, nestanovil-li orgán sociálního zabezpečení lhůtu delší.

(2) Příjemce dávky důchodového zabezpečení podmíněné nepříznivým zdravotním stavem, jakož i občan se změněnou pracovní schopností, který byl vyzván orgánem sociálního zabezpečení podle § 12, aby se podrobil vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření, je povinen této výzvě vyhovět.

ČÁST PÁTÁ POKUTY A PENÁLE

§ 54

(1) Za nesplnění nebo porušení povinností stanovených tímto zákonem, zákonem o sociálním zabezpečení a předpisy jej provádějícími, může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení uložit osobě samostatně výdělečně činné a též spolupracující osobě pokutu až do souhrnné částky 10 000 Kčs v jednom kalendářním roce.

(2) Za nesplnění nebo porušení povinností stanovených v § 20, § 25 odst. 2, § 26 odst. 2, § 27, § 33 odst. 1, § 34 odst. 1 a 3 a § 35 může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení uložit organizaci, popřípadě malé organizaci penále; penále činí 500 Kčs až 5000 Kčs za každé jednotlivé porušení (nesplnění) povinnosti.

(3) Za nesplnění nebo porušení povinností stanovených organizacím v důchodovém zabezpečení tímto zákonem, zákonem o sociálním zabezpečení, předpisy jej provádějícími a ustanovením § 102 zákona č. 121/1975 Sb. může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení uložit organizaci pokutu až do částky 100 000 Kčs a při opětovném porušení povinností, za jejichž nedodržení byla již pokuta uložena, pokutu až do částky 500 000 Kčs.

(4) Pokutu nebo penále lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy se příslušná okresní správa sociálního zabezpečení dozvěděla o porušení, popřípadě nesplnění povinností, nejpozději však do pěti let ode dne, kdy došlo k porušení, popřípadě nesplnění povinností. Po-

kutu nelze uložit, byla-li organizaci za totéž porušení, popřípadě nesplnění povinností uložena již pokuta nebo jiná majetková sankce jiným orgánem podle jiných právních předpisů nebo jde-li o orgán, popřípadě útvar provádějící sociální zabezpečení příslušníků ozbrojených sil a sborů.

(5) Výnos z pokut a penále ukládaných orgány sociálního zabezpečení podle předpisů o sociálním zabezpečení je příjmem státního rozpočtu České republiky.

ČÁST ŠESTÁ

ŘÍZENÍ VE VĚCECH NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ A DŮCHODOVÉHO ZABEZPEČENÍ

HLAVA PRVNÍ

ŘÍZENÍ VE VĚCECH NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

Díl první

Řízení ve věcech dávkových

Oddíl první

Řízení o peněžitých dávkách a o přídavcích na děti

§ 55

Předmět řízení

Předmětem dávkového řízení je rozhodování o nemocenském, podpoře při ošetřování člena rodiny, vyrovnávacím příspěvku v těhotenství a mateřství, peněžité pomoci v mateřství, podpoře při narození dítěte, pohřebném a o přídavcích na děti.

§ 56

Řízení v organizaci

(1) V případě, kdy je na dávku zákonný nárok a kdy splnění všech stanovených podmínek je nesporné, jakož i v případě, že je nesporné, že podmínky nároku na dávku již nejsou splněny, poskytuje dávku, popřípadě zastavuje její výplatu, snižuje nebo zvyšuje její výši organizace, která provádí nemocenské pojištění nebo která je příslušná k poskytování dávek.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí obdobně pro okresní správu sociálního zabezpečení v případech, kdy tato správa plní úkoly organizace při provádění nemocenského pojištění nebo poskytování dávek.

(3) Na postup organizace a okresní správy sociálního zabezpečení podle odstavců 1 a 2 se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.¹¹⁾

§ 57

Řízení na okresních správách sociálního zabezpečení

Okresní správa sociálního zabezpečení rozhoduje

- a) vznikl-li spor o nárok na dávku nebo o její výši, o jejím snížení nebo odnětí, o zastavení její výplaty,
- b) o vrácení přeplatku na dávce, způsobené zaviněním příjemce této dávky,
- c) o dobrovolných dávkách,
- d) o tom, komu se mají vyplácet dávky, jestliže výplatou do rukou dosavadního příjemce se nedosahuje účelu, pro který jsou určeny.

§ 58

Místní příslušnost

(1) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení se řídí místem trvalého pobytu účastníka řízení, pokud se dále nestanoví jinak.

(2) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení se řídí

- a) místem útvaru organizace, ve kterém je vedena evidence mezd, pokud rozhoduje o dávkách zaměstnancům, jejich rodinným příslušníkům, popřípadě jiným oprávněným,
- b) místem trvalého pobytu osoby samostatně výdělečně činné, pokud rozhoduje o dávkách jejím spolupracujícím osobám.

§ 59

Účastníci řízení

Účastníkem řízení o vrácení přeplatku na dávce způsobeném zaviněním příjemce dávky je vždy i organizace, která dávku vyplátila.

§ 60

Zahájení řízení

(1) Řízení o dávku se zahajuje na základě žádosti podané na předepsaném tiskopise nebo na návrh organizace anebo z podnětu správy sociálního zabezpečení.

(2) Řízení o změně výše již přiznané dávky nebo o jejím odnětí nebo o zastavení její výplaty se zahajuje na návrh účastníka řízení nebo z podnětu okresní správy sociálního zabezpečení.

§ 61

Podávání žádosti o dávku

(1) Žádost o dávku nemocenského pojištění podávají

- a) zaměstnanci u své organizace, popřípadě malé organizace; zaměstnanci, jejichž pracovní vztah trvá i po propuštění z výkonu trestu na svobodu a u kterých nastal důvod k poskytnutí některé dávky nemocenského pojištění před propuštěním na svobodu nebo sice po propuštění, ale dříve než opět nastoupil zaměstnání, u příslušného nápravně výchovného ústavu,
- b) osoba samostatně výdělečně činná a spolupracující osoby u okresní správy sociálního zabezpečení,
- c) uchazeči o zaměstnání u okresní správy sociálního zabezpečení,
- d) občané se změněnou pracovní schopností připravující se pro pracovní uplatnění u okresní správy sociálního zabezpečení,
- e) ostatní občané u organizace, která provádí jejich nemocenské pojištění (§ 18 odst. 2).

(2) Občané, kteří již nejsou účastníkem nemocenského pojištění, avšak jsou ještě oprávněni požadovat dávky nemocenského pojištění ze svého bývalého nemocenského pojištění, podávají žádost o dávku u organizace nebo okresní správy sociálního zabezpečení, která by pro ně byla podle odstavce 1 příslušná v době trvání jejich nemocenského pojištění.

(3) Pozůstalí po občanech uvedených v odstavcích 1 a 2 podávají žádost o dávku u organizace nebo okresní správy sociálního zabezpečení, která by podle odstavce 1 byla příslušná pro přijetí žádosti o dávku zemřelého občana.

(4) Občané, uvedení v odstavci 1 a 2, jsou oprávněni podávat žádost o dávku pro sebe i pro své rodinné příslušníky. Rodinný příslušník, popřípadě jiný oprávněný může podávat žádost o dávku, která mu přímo náleží.

(5) Žádost o dobrovolnou dávku se podává vždy okresní správě sociálního zabezpečení.

Způsob uplatnění nároku na dávky v jednotlivých případech

§ 62

Uplatnění nároku na nemocenské

(1) Nárok na nemocenské při pracovní neschopnosti se uplatňuje předložením předepsaného tiskopisu, který vystavuje příslušný lékař, popřípadě lékařská poradní komise. Při karanténě se předloží potvrzení o nařízení karantény vydané způsobem stanoveným v předpisech ministerstva zdravotnictví.

(2) Pro výplatu nemocenského za určité období je třeba osvědčit trvání pracovní neschopnosti v tomto období, a to předložením předepsaného tiskopisu, který vystavuje příslušný lékař, popřípadě lékařská poradní komise.

(3) Nárok na nemocenské za dobu, o kterou lázeňská péče přesáhla celkovou výměru dovolené na zotavenou, se uplatňuje předložením předepsaného tiskopisu, který vystavuje lázeňská léčebna.

(4) Skutečnost, že jde o pracovní neschopnost pro aktivní tuberkulózu, se dokládá potvrzením o pracovní neschopnosti ověřeným příslušným odborným oddělením zdravotnického zařízení, popřípadě jiným k tomu pověřeným zdravotnickým zařízením.

§ 63

Uplatňování nároku na podporu při ošetřování člena rodiny

Nárok na podporu při ošetřování člena rodiny se uplatňuje předložením předepsaného tiskopisu, který vystavuje a potvrzuje příslušný lékař. Při uplatňování nároku na podporu z toho důvodu, že dětské výchovné zařízení, v jehož péči dítě jinak je, nebo škola, do které chodí, byly uzavřeny z nařízení příslušných orgánů, vystavuje a potvrzuje tiskopis dětské výchovné zařízení nebo škola.

§ 64

Uplatňování nároku na peněžitou pomoc v mateřství

Nárok na peněžitou pomoc v mateřství se uplatňuje předložením předepsaného tiskopisu, který vystavuje a potvrzuje příslušný lékař. Žena, která do své trvalé péče nahrazující péči mateřskou, převzala dítě, jež jí bylo svěřeno rozhodnutím příslušného orgánu, nebo dítě, jehož matka zemřela, neuplatňuje nárok na peněžitou pomoc v mateřství na základě tohoto tiskopisu, ale na základě písemné žádosti; totéž platí i v případě, že nárok na peněžitou pomoc uplatňuje muž.

§ 65

Uplatňování nároku na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství

(1) Nárok na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství se uplatňuje předložením předepsaného tiskopisu, který vystavuje příslušný lékař. Jestliže dosavadní práce ohrožuje těhotnou ženu nebo matku po porodu ze zdravotních příčin tkvících v její osobě, potvrdí to na tiskopise příslušný lékař určený ministerstvem zdravotnictví.

(2) Organizace, ve které je žena zaměstnaná, potvrdí na tiskopise, z kterého důvodu byla převedena na jinou práci, jakou práci před převedením konala, ze-

jména, zda to byla práce, kterou nesmějí být zaměstnány těhotné ženy nebo matky do konce devátého měsíce po porodu. Dále potvrdí, k jaké práci byla převedena a od kterého dne.

§ 66

Uplatňování nároku na podporu při narození dítěte a pohřebné

Nárok na podporu při narození dítěte a na pohřebné se uplatňuje předložením předepsaných tiskopisů, které vystavují a potvrzují obecní úřady pověřené vedením matriky narozených nebo zemřelých.

§ 67

Uplatňování nároku na přídavky na děti

(1) Nárok na přídavky na děti se uplatňuje předložením předepsaných tiskopisů.

(2) Nárok na příplatek k přídávkům na děti se uplatňuje předložením předepsaného tiskopisu, který potvrzuje příslušný lékař a posudková komise okresní správy sociálního zabezpečení.

§ 68

Rozhodnutí

(1) V rozhodnutí o povinnosti vrátit přeplatek na dávce se určí, že příjemce dávky je povinen jej uhradit tomu, kdo dávku vyplatil.

(2) Rozhodnutí o dávce se oznamuje též organizaci, která je provede.

Oddíl druhý

Řízení o lázeňské péči

§ 69

Podávání žádosti

(1) O lázeňskou péči se žádá předložením předepsaného tiskopisu, který vystavuje, potvrzuje a ověřuje příslušný orgán státní zdravotní správy podle zvláštních předpisů.²⁰⁾

(2) Žádost se podává u okresní správy sociálního zabezpečení příslušné podle místa trvalého pobytu žadatele.

²⁰⁾ Vyhláška ministerstva zdravotnictví České republiky č. 463/1990 Sb., o poskytování lázeňské péče ve státních léčebných lázních.

§ 70

Rozhodování

(1) O poskytnutí lázeňské péče rozhoduje okresní správa sociálního zabezpečení příslušná podle místa trvalého pobytu žadatele. Při výběru žadatelů o lázeňskou péči se okresní správa sociálního zabezpečení řídí pořadím zdravotní naléhavosti a dbá na to, aby byla dávana přednost těm, kteří jsou navrhováni pro nemoci označené v indikačním seznamu „X“, při stejné diagnóze těm, kteří jsou v dispenzární péči, popřípadě kteří jsou neschopni práce nebo pracují na rizikových pracovištích, dorostu, účastníkům odboje a osobám rehabilitovaným podle zákona č. 119/1990 Sb.

(2) Rozhodnutí o poskytnutí lázeňské péče zašle okresní správa sociálního zabezpečení žadateli do 6 týdnů od projednání jeho žádosti. Toto rozhodnutí musí obsahovat označení okresní správy sociálního zabezpečení, která je vydala, datum jeho vydání, datum projednání žádosti o lázeňskou péči, musí být podepsáno a opatřeno úředním razítkem. Dále v něm musí být uvedeno místo léčení, léčebna, nástupní termín a výše úhrady ze strany žadatele.

(3) Nemůže-li být lázeňská péče poskytnuta z důvodu nedostatku poukazů, oznámí okresní správa sociálního zabezpečení písemně tuto skutečnost žadateli, s tím, že si jeho žádost ponechává k vyřízení v dalším období, které je omezeno dobou platnosti vystaveného tiskopisu. Oznámení zašle okresní správa sociálního zabezpečení žadateli do 6 týdnů po projednání jeho žádosti. Pokud ve stanoveném období nemohlo být rozhodnuto o poskytnutí lázeňské péče, tato skutečnost se již žadateli neoznamuje.

(4) V případech, kdy lázeňská péče nemůže být poskytnuta z jiných důvodů, než je uvedeno v odstavci 3, vydá okresní správa sociálního zabezpečení rozhodnutí, které zašle žadateli do 6 týdnů od projednání jeho žádosti. Toto rozhodnutí musí obsahovat označení okresní správy sociálního zabezpečení, která je vydala, datum jeho vydání, odůvodnění, proč nemůže být lázeňská péče poskytnuta, musí být podepsáno a opatřeno úředním razítkem.

(5) Okresní správa sociálního zabezpečení, která rozhodla o poskytnutí lázeňské péče, je příslušná též k rozhodování o

- a) použití jiného dopravního prostředku než stanoví předpisy o lázeňské péči, a
- b) povolení průvodce pro doprovod žadatele do lázeňské léčebny a zpět, a to na základě návrhu jeho ošetřujícího lékaře.

(6) Okresní správa sociálního zabezpečení, která rozhodla o poskytnutí lázeňské péče, je příslušná též doporučovat lázeňské léčebně v případech stanovených zvláštními předpisy²⁰⁾ povolení průvodce – ošetřovatele pro žadatele, a to na návrh jeho ošetřujícího lékaře.

(7) Proti rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení ve věcech lázeňské péče není možné podat odvolání ani jiný opravný prostředek.

(8) Obecné předpisy o správním řízení¹¹⁾ se na řízení o lázeňské péči nevztahují.

§ 71

Přidělování poukazů

(1) Poukazy na lázeňskou péči jsou přidělovány okresní správou sociálního zabezpečení na základě zdravotní naléhavosti, s přihlédnutím k počtu poukazů pro jednotlivé indikace a čtvrtletí.

(2) Okresní správa sociálního zabezpečení zajistí řádné vyplnění poukazu dle údajů v žádosti a jeho zaslání žadateli na základě předložení dokladu o zaplacení příplatku na lázeňskou péči, zpravidla 4 týdny před nástupním termínem uvedeným na poukazu.

(3) Okresní správa sociálního zabezpečení zajistí nejpozději 3 týdny před nástupním termínem uvedeným na poukazu doplnění žádosti o povolení, včetně čísla poukazu, nástupu léčení, podpisu a otisku svého razítka a zaslání její první části příslušné lázeňské léčebně. Druhou část žádosti si ponechá pro svoji evidenci.

(4) Poukaz vystavený okresní správou sociálního zabezpečení na jméno žadatele, kterému byla lázeňská péče povolena, je nepřenosný.

(5) Poukazy může zcela výjimečně z vážných důvodů vyměnit v rámci okresu příslušná okresní správa sociálního zabezpečení, mezi jednotlivými okresy Česká správa sociálního zabezpečení.

§ 72

Vrácení poukazů

(1) Nemůže-li žadatel, kterému byl zaslán poukaz na lázeňskou péči, nastoupit z vážných důvodů lázeňskou péči, je povinen neprodleně vrátit poukaz okresní správě sociálního zabezpečení, která mu jej přidělila.

(2) V případě, že příslušný orgán státní zdravotní správy zjistí, že žadateli, kterému byl již zaslán poukaz na lázeňskou péči, nemůže být tato péče poskytnuta, je žadatel povinen vrátit poukaz do tří dnů ode dne, kdy mu příslušný orgán státní zdravotní správy tuto skutečnost oznámil.

*Díl druhý**Řízení v jiných než dávkových věcech
nemocenského pojištění*

§ 73

Předmět řízení

Předmětem řízení v jiných než dávkových věcech nemocenského pojištění je rozhodování:

- a) ve sporných případech o vzniku, trvání nebo zániku nemocenského pojištění (pojistného poměru), o druhu pojistného poměru a o dalších otázkách pojistného poměru,
- b) o pojistném,
- c) o přírážce k pojistnému,
- d) o penále,
- e) o pokutách,
- f) o příspěvku na částečnou úhradu nákladů sociálního zabezpečení.

§ 74

Místní příslušnost

(1) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení se řídí místem útvaru organizace, popřípadě malé organizace, ve kterém je vedena evidence mezd, pokud se dále nestanoví jinak.

(2) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení se řídí

- a) sídlem organizace nebo sídlem nižší složky této organizace, jestliže se řízení týká této nižší složky, pokud je předmětem řízení rozhodování o přírážce k pojistnému,
- b) místem trvalého pobytu osoby samostatně výdělečně činné, pokud je předmětem řízení rozhodování o pojistném poměru osoby samostatně výdělečně činné nebo o pokutě pro osobu samostatně výdělečně činnou nebo pro spolupracující osobu.

§ 75

Rozhodnutí

(1) O pojistném, penále a přírážce k pojistnému rozhoduje okresní správa sociálního zabezpečení formou platebního výměru, který musí obsahovat též označení organizace, popřípadě malé organizace, které se pojistné, penále nebo přírážka k pojistnému předepisuje a poučení o vykonatelnosti. Platební výměr na pojistné musí dále obsahovat též poučení o povinnosti platit penále.

(2) O pojistném včetně jeho příslušenství, přírážce k pojistnému a o penále může okresní správa sociálního zabezpečení rozhodovat též formou výkazu nedoplatků.

(3) Ve výkazu nedoplatků pojistného se uvádějí nedoplatky podle stavu účtu závodu k určitému dni. Tento stav vyplývá z částek, které organizace sama vy-

kázala, z částek, které jí byly platebním výměrem předepsány, z penále a z příslušenství, jímž jsou náklady na vymáhání pojistného, po odečtení vykonaných plateb. Výkaz nedoplatků musí obsahovat též označení organizace, jíž se nedoplatky pojistného vykazují, dlužnou částku a den, ke kterému byla zjištěna, popřípadě penále a příslušenství, které má být zapláceno s vykázaným nedoplatkem a poučení o vykonatelnosti.

(4) Pokud není v odstavcích 1 a 2 stanoveno jinak, platí pro náležitosti platebního výměru a výkazu nedoplatků obecné předpisy o správním řízení.²¹⁾

§ 76

Oznámení rozhodnutí

Rozhodnutí o přírážce k pojistnému se doručuje též orgánu, který rozhodl o nedostacích, z jejichž důvodu se přírážka ukládá.

§ 77

Vykonatelnost rozhodnutí

Platební výměr je vykonatelný bez ohledu na právní moc, jestliže od jeho doručení uplynulo 15 dnů; výkaz nedoplatků je vykonatelný, jakmile byl doručen.

Díl třetí

*Společná ustanovení o řízení v dávkových
a v jiných než v dávkových věcech
nemocenského pojištění*

§ 78

(1) Odkladný účinek nemá odvolání podané proti rozhodnutí, jímž byla dávka snížena nebo odňata; nebo jímž byla zastavena její výplata.

(2) Proti rozhodnutí o povinnosti zaměstnance nebo jiného příjemce dávky vrátit přeplatek na dávce neprávem vyplacené, jakož i proti rozhodnutí v jiných než dávkových věcech nemocenského pojištění, která byla vydána v odvolacím řízení, lze podat opravný prostředek k soudu.²¹⁾

§ 79

(1) Ostatní rozhodnutí, než která jsou uvedena v § 77, jsou vykonatelná, jestliže je již nelze napadnout odvoláním²²⁾ ani opravným prostředkem (§ 78 odst. 2).

(2) Rozhodnutí, proti kterému nelze podat odvolání ani opravný prostředek (§ 78 odst. 2), je v právní moci.²²⁾

²¹⁾ § 244 a násl. občanského soudního řádu.

²²⁾ § 53 zákona č. 71/1967 Sb.

*Díl čtvrtý**Výkon rozhodnutí*

§ 80

(1) Vykonatelná rozhodnutí v dávkových a v jiných než dávkových věcech nemocenského pojištění, jakož i vykonatelné výkazy nedoplatků, jsou titulem pro soudní nebo správní výkon rozhodnutí. Vykonatelné platební výměry a vykonatelné výkazy nedoplatků jsou také dokladem k vydání příkazu k vybrání.

(2) Správní výkon rozhodnutí v dávkových i v jiných než dávkových věcech nemocenského pojištění provádí ten orgán sociálního zabezpečení, který rozhodnutí vydal v prvním stupni řízení.

HLAVA DRUHÁ

ŘÍZENÍ VE VĚCÍCH DŮCHODOVÉHO ZABEZPEČENÍ

§ 81

Zahájení řízení

(1) Řízení o dávku důchodového zabezpečení se zahajuje na základě písemné žádosti. Za den uplatnění nároku na tuto dávku se považuje den, kdy se oprávněný poprvé obrátil na příslušnou organizaci nebo na příslušný orgán se žádostí o její přiznání.

(2) Řízení o změně poskytování nebo výše již přiznané dávky důchodového zabezpečení se zahajuje na základě písemné žádosti nebo z podnětu orgánu, který je příslušný k rozhodnutí o této změně, není-li stanoveno jinak.

(3) Zahájení řízení o dávku důchodového zabezpečení brání tomu, aby v téže věci probíhalo jiné řízení.

§ 82

Podávání žádosti o dávku důchodového zabezpečení

(1) Žádosti o přiznání dávky důchodového zabezpečení sepisují organizace a okresní správy sociálního zabezpečení s občany na tiskopisech vydaných orgány sociálního zabezpečení.

(2) Žádost o dávku důchodového zabezpečení podávají

- pracovníci v pracovním poměru u organizace, k níž jsou v pracovním poměru; to neplatí, jde-li o občana, jehož zaměstnavatelem je jiný občan, který neprovádí nemocenské pojištění svých zaměstnanců jako organizace,
- členové družstva, u nichž součástí členství je též pracovní vztah, u družstva, jehož jsou členy,
- občané, kteří mají v důchodovém zabezpečení práva a povinnosti jako pracovníci v pracovním

poměru, u organizace nebo orgánu, který pro ně vede záznamy a plní další povinnosti důchodového zabezpečení,

- občané, jejichž zaměstnavatelem je jiný občan, který neprovádí nemocenské pojištění svých zaměstnanců jako organizace, u okresní správy sociálního zabezpečení,
- ostatní občané, u příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

(3) Občané, kteří již nejsou v pracovním nebo jiném poměru k organizaci, avšak pobírají z tohoto poměru dávku nemocenského pojištění, podávají žádost o dávku důchodového zabezpečení u organizace, která by byla pro ně příslušná v době trvání jejich pracovního nebo jiného poměru.

(4) Pozůstalí po občanech uvedených v odstavci 2 a v odstavci 3 podávají žádost o dávku důchodového zabezpečení u organizací nebo orgánů, které by byly příslušné pro přijetí žádosti těchto občanů o dávku důchodového zabezpečení. Pozůstalí po nepracujících důchodcích podávají žádost o důchod u okresní správy sociálního zabezpečení.

(5) Je-li občan v době podání žádosti o dávku důchodového zabezpečení práce neschopen a má trvalý pobyt v jiném okrese, než ve kterém je sídlo organizace, nebo má-li pozůstalý po občanu trvalý pobyt v jiném okrese, než ve kterém je sídlo organizace, u níž byl občan zaměstnán, může být podána žádost o tuto dávku u okresní správy sociálního zabezpečení.

(6) Za občany, kteří vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemohou sami podávat žádost o dávku důchodového zabezpečení, mohou s jejich souhlasem a na základě potvrzení lékaře o zdravotním stavu těchto občanů podat tuto žádost jejich rodinní příslušníci. Za občany, kteří nemají rodinné příslušníky, může podat tuto žádost jiný občan na základě plné moci.

(7) Žádost o dávku důchodového zabezpečení, na niž vznikl nárok během výkonu trestu, podává odsouzený prostřednictvím nápravně výchovného ústavu nebo ústavu pro výkon vazby.

§ 83

(1) Organizace, popřípadě okresní správa sociálního zabezpečení, příslušná podle § 82 odst. 2 až 5, je povinna sepsat žádost o dávku důchodového zabezpečení; nesmí odmítnout sepsání žádosti, a to i když má za to, že občan nesplňuje podmínky stanovené pro nárok na dávku důchodového zabezpečení nebo není-li žádost občana doložena potřebnými doklady. Žádost se sepisuje na tiskopisech vydaných orgány sociálního zabezpečení.

(2) Organizace předkládá žádost do 8 dnů ode dne sepsání okresní správě sociálního zabezpečení příslušné podle místa trvalého pobytu žadatele. V téže lhůtě

předkládá žádost, kterou sepsala okresní správa sociálního zabezpečení, České správě sociálního zabezpečení.

§ 84

Důkazní prostředky

V řízení ve věcech důchodového zabezpečení lze použít k důkazu tištěné nebo fotografické produkty výpočetní, mikrografické a jiné obdobné techniky místo originálu listiny, podle jehož obsahu byly pořízeny, pokud z povahy věci nevyplývá, že je třeba předložit originál nebo notářsky ověřený opis listiny.

§ 85

Prokazování některých dob zaměstnání a náhradních dob

V řízení ve věcech důchodového zabezpečení se prokazují

- a) doba vojenské služby potvrzením vydaným příslušným orgánem,
- b) doba odbojové činnosti a polní služby potvrzením vydaným příslušným vojenským orgánem,
- c) doba pobytu v cizině, po kterou žena doprovázela svého manžela, který působil jako pracovník v zahraničí nebo expert v zahraničí, potvrzením organizace, která vyslala manžela ženy do zahraničí,
- d) doba výkonu civilní služby potvrzením orgánu státní správy, který vydal povolávací příkaz k nastoupení civilní služby,
- e) doba nezaměstnanosti potvrzením orgánu státní správy, který občana vedl jako uchazeče o zaměstnání.

§ 86

Rozhodnutí

(1) Rozhodnutí o dávkách důchodového zabezpečení uvedených v § 7 písm. a) až c) zákona o sociálním zabezpečení se vydává písemně, pokud se dále nestanoví jinak. Při vyhotovení rozhodnutí s použitím automatizované výpočetní techniky může být rozhodnutí vydáno v mezinárodní abecedě s předtištěným razítkem orgánu sociálního zabezpečení a jménem, příjmením a funkcí pracovníka odpovědného za vydání rozhodnutí.

(2) Písemné rozhodnutí se nevydává

- a) jestliže jde o hromadné úpravy dávek uvedených v odstavci 1 podle zvláštního zákona o zvyšování důchodů; v těchto případech obdrží občan písemné oznámení,

- b) o tom, že do ciziny se dávky uvedené v odstavci 1 nevyplácejí.

(3) Orgán rozhodující o invalidním důchodu nebo částečném invalidním důchodu rozhodne bez nové žádosti i o částečném invalidním důchodu nebo invalidním důchodu, jestliže v průběhu řízení zjistí, že občan je částečně invalidní nebo invalidní.

(4) V řízení o přiznání podpory při narození dítěte a pohřebného se vydává písemné rozhodnutí jen, jestliže se dávka nepřiznává vůbec nebo v požadovaném rozsahu.

(5) V řízení o lázeňské péči podle § 7 písm. d) č. 1 zákona o sociálním zabezpečení se postupuje podle § 69 až 72.

§ 87

Podkladové rozhodnutí

(1) Rozhodnutí jiného orgánu než orgánu, který je příslušný rozhodovat o dávce důchodového zabezpečení, se považuje za podklad pro rozhodnutí orgánu příslušného rozhodovat o zákonném nároku na dávku důchodového zabezpečení, jestliže bylo vydáno po podání žádosti o takovou dávku.

(2) Rozhodnutí jiného orgánu než orgánu, který je příslušný rozhodovat o dávce důchodového zabezpečení, které je podkladem pro rozhodnutí orgánu, který je příslušný rozhodovat o dávce důchodového zabezpečení, je obsaženo v rozhodnutí o dávce.

§ 88

Námítky

(1) Proti postupu uvedenému v § 86 odst. 2 písm. a) lze uplatnit do 60 dnů po splátce dávky důchodového zabezpečení, od které byla provedena změna její výše, námítky.

(2) Námítky se podávají u okresní správy sociálního zabezpečení podle místa trvalého pobytu požívatelů dávky důchodového zabezpečení. Okresní správa sociálního zabezpečení postoupí námítky do 8 dnů České správě sociálního zabezpečení.

(3) Česká správa sociálního zabezpečení vydá do 30 dnů ode dne, kdy jí námítky došly, rozhodnutí o úpravě dávky důchodového zabezpečení provedené podle § 86 odst. 2 písm. a).

§ 89

Opravné prostředky

(1) O opravném prostředku proti rozhodnutí o zákonném nároku na dávku důchodového zabezpečení uvedenou v § 7 písm. a) č. 1 až 8, písm. b) a c) zákona

o sociálním zabezpečení rozhoduje orgán, o němž to stanoví zákon o sociálním zabezpečení.²³⁾

(2) Zruší-li orgán uvedený v odstavci 1 rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, vydá Česká správa sociálního zabezpečení nové rozhodnutí.

(3) Opravný prostředek proti rozhodnutí o snížení nebo odnětí dávky důchodového zabezpečení nebo zastavení její výplaty a proti rozhodnutí vydanému podle § 106 odst. 4 zákona o sociálním zabezpečení nemá odkladný účinek.

§ 90

Doručování písemností

Do vlastních rukou se doručují

- a) rozhodnutí, jimiž se dávka důchodového zabezpečení nepřiznává, odnímá, snižuje nebo se zastavuje její výplata a rozhodnutí, jimiž se ukládá povinnost vrátit neprávem vyplacené částky,
- b) předvolání poživatelé dávky důchodového zabezpečení podmíněné nepříznivým zdravotním stavem nebo občana se změněnou pracovní schopností k vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření.

HLAVA TŘETÍ

ŘÍZENÍ O PŘECHODU Z PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI DO INVALIDITY NEBO ČÁSTEČNÉ INVALIDITY

§ 91

Předmět řízení

Postup při přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity nebo částečné invalidity zahrnuje

- a) posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti,
- b) zastavení výplaty nemocenského,
- c) rozhodování o invaliditě nebo částečné invaliditě, jde-li o přechod podle § 94 až 98.

§ 92

Zaměstnanec, který je pro nemoc nebo úraz uznán dočasně neschopným k výkonu svého dosavadního zaměstnání (dále jen „zaměstnanec neschopný práce“), může být uznán invalidním nebo částečně invalidním

- a) v řízení na základě jeho žádosti o invalidní nebo částečný invalidní důchod,²⁴⁾ nebo
- b) v řízení podle § 94 až 98.

§ 93

(1) Požádal-li zaměstnanec neschopný práce o invalidní nebo částečný invalidní důchod dříve, než došlo k zahájení řízení podle § 94 a některý z těchto důchodů mu byl přiznán, zastaví se mu výplata nemocenského ode dne, k němuž byl stanoven počátek výplaty přiznaného důchodu, pokud podpůrčí doba plynoucí podle předpisů o nemocenském pojištění nebo nemocenském zabezpečení²⁵⁾ (dále jen „předpisy o nemocenském pojištění“) neskončila již dříve.

(2) Rozhodnutí o přiznání invalidního nebo částečného invalidního důchodu doručí Česká správa sociálního zabezpečení zaměstnanci neschopnému práce a okresní správě sociálního zabezpečení, jejímž prostřednictvím byla žádost o invalidní nebo částečný invalidní důchod předána České správě sociálního zabezpečení. Organizaci, popřípadě jinému plátcovi nemocenského, oznámí Česká správa sociálního zabezpečení den, od něhož byl tento důchod přiznán.

§ 94

(1) Jestliže zaměstnanec neschopný práce po dobu aspoň šesti měsíců, jemuž náleží nemocenské, nepožádal o invalidní nebo částečný invalidní důchod, anebo sice o některý z těchto důchodů požádal, ale takový důchod mu nebyl přiznán z jiných důvodů než proto, že zaměstnanec není ani invalidní, ani částečně invalidní, zahájí na podnět lékařské poradní komise okresní správa sociálního zabezpečení řízení o uznání invalidity nebo částečné invalidity.

(2) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení se řídí místem trvalého pobytu zaměstnance neschopného práce, pokud se dále nestanoví jinak.

(3) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení se řídí

- a) místem pracoviště zaměstnance neschopného práce, pokud je na tomto pracovišti závodní ústav národního zdraví nebo zařízení Ústavu železničního zdravotnictví,
- b) sídlem nápravně výchovného ústavu, popřípadě ústavu pro výkon vazby, pokud jde o občana v době výkonu trestu odnětí svobody, popřípadě vazby.

²³⁾ § 122 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb.

²⁴⁾ § 29 a 37 zákona č. 100/1988 Sb.

²⁵⁾ § 15 odst. 3 a 4 zákona č. 54/1956 Sb.
§ 8 odst. 2 a 3 zákona č. 103/1964 Sb.

§ 95

Posudková komise okresní správy sociálního zabezpečení posoudí, je-li zaměstnanec neschopný práce invalidní, částečně invalidní nebo není-li ani invalidní ani částečně invalidní. Na podkladě posudku podle věty první vydá okresní správa sociálního zabezpečení rozhodnutí. Toto rozhodnutí doručí zaměstnanci neschopnému práce, jeho ošetřujícímu lékaři a lékařské poradní komisi, která dala podnět k posouzení jeho zdravotního stavu. Výsledek řízení podle věty první oznámí okresní správa sociálního zabezpečení organizaci, popřípadě jinému plátcu nemocenského.

§ 96

(1) Podá-li zaměstnanec neschopný práce odvolání proti rozhodnutí podle § 95, orgán, který o odvolání rozhodl, doručí své rozhodnutí zaměstnanci neschopnému práce, jeho ošetřujícímu lékaři a lékařské poradní komisi, která dala podnět k posouzení jeho zdravotního stavu. Výsledek řízení oznámí organizaci, popřípadě jinému plátcu nemocenského.

(2) Odvolání proti rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení, kterým se zaměstnanec neschopný práce domáhá jiného stupně invalidity, nemá odkladný účinek pro rozhodování o další výplatě nemocenského.

§ 97

Rozhodnutí podle § 95 a § 96 odst. 1, kterými byla zjištěna invalidita nebo částečná invalidita zaměstnance neschopného práce, jsou podkladem pro rozhodování o výplatě nemocenského a pro rozhodování o další výplatě nemocenského a pro rozhodování o přiznání invalidního nebo částečného invalidního důchodu.

§ 98

(1) Na základě oznámení výsledku řízení podle § 95 o invaliditě zaměstnance neschopného práce zastaví organizace, popřípadě jiný plátec nemocenského, výplatu nemocenského po uplynutí jednoho měsíce ode dne, kdy mu byl oznámen výsledek řízení.

(2) Na základě oznámení výsledku řízení podle § 95 o částečné invaliditě zaměstnance neschopného práce zastaví organizace, popřípadě jiný plátec nemocenského výplatu nemocenského dnem skončení jeho pracovní neschopnosti, nejpozději však po uplynutí jednoho měsíce ode dne, kdy mu byl oznámen výsledek řízení.

(3) Nevyhoví-li orgán, který o odvolání rozhoduje, odvolání, které má odkladný účinek, zastaví organizace, popřípadě jiný plátec nemocenského výplatu nemocenského ode dne následujícího po dni, kdy mu byl

oznámen výsledek řízení o odvolání, ne však dříve než uplynula doba uvedená v odstavci 1, popřípadě odstavci 2, pokud pracovní neschopnost trvá.

(4) Jestliže by podpůrčí doba plynoucí podle předpisů o nemocenském pojištění²⁵⁾ skončila dříve než doba uvedená v odstavcích 1 až 3, zastaví organizace, popřípadě jiný plátec nemocenského výplatu nemocenského ode dne následujícího po skončení podpůrčí doby.

§ 99

Náhrada nákladů řízení

(1) Orgán sociálního zabezpečení nahradí v rozsahu stanoveném tímto zákonem na žádost občana náklady, které mu vznikly tím, že byl vyzván, aby se dostavil k jednání posudkové komise tohoto orgánu nebo se pro potřeby této komise podvolil vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření (dále jen „vyšetření“), pokud jde o řízení o přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity zahájené podle § 94.

(2) Za podmínek a v rozsahu uvedeném v odstavci 1 se nahradí i náklady odvolacího řízení správního, pokud bylo odvolání aspoň zčásti vyhověno.

(3) Náhrada nákladů náleží

- a) rodinným příslušníkům a průvodcům občanů uvedených v odstavci 1, potvrdil-li ošetřující lékař, že tito občané potřebují průvodce na cestu k vyšetření nebo k jednání příslušného orgánu,
- b) zákonným zástupcům těchto občanů, jestliže je doprovázejí na vyzvání k vyšetření nebo jednání příslušného orgánu,

pokud o náhradu nákladů řízení požádali. Náhradu nákladů řízení hradí orgán sociálního zabezpečení uvedený v odstavci 1.

§ 100

Náhrada jízdních výdajů

(1) Náhrada jízdních výdajů náleží při použití veřejných hromadných dopravních prostředků, s výjimkou místních dopravních prostředků, za cestu z místa pobytu do místa předvolání a zpět.

(2) Při jízdě vlakem se hradí jízdné za druhou vozovou třídu; příplatek na rychlík se hradí jen tehdy, jestliže vzdálenost místa pobytu od místa předvolání je delší než 100 km. Jízdními výdaji jsou výdaje za jízdenku, místenku, a bylo-li nezbytné použít lůžkového nebo lehátkového vozu, též výdaje s tím spojené.

(3) Mají-li osoby uvedené v § 99 odst. 1 a 3 možnost uplatnit nárok na slevu jízdného, náleží jim náhrada jen ve výši zlevněného jízdného; mají-li možnost používat volné jízdenky, náhrada jízdného nenáleží.

(4) Náhrada jízdného při použití vozidla taxi-slужby a náhrada jízdních výdajů při použití vlastního motorového vozidla se poskytne jen tehdy, uzná-li ošetřující lékař se zřetelem na zdravotní stav žadatele nutnost takové dopravy. Výše náhrady se řídí sazbami stanovenými obecnými předpisy. Při použití vlastního motorového vozidla se vyjádření ošetřujícího lékaře nevyžaduje, jestliže byl oprávněnému poskytnut příspěvek na zakoupení motorového vozidla.

§ 101

Náhrada ušlého výdělku

(1) Náhrada ušlého výdělku náleží za dobu, za kterou v souvislosti s vyšetřením nebo jednáním příslušného orgánu ušel osobám uvedeným v § 99 odst. 1 a 3 výdělek.

(2) Náhrada ušlého výdělku nenáleží za dobu, za kterou osobám uvedeným v § 99 odst. 1 a 3 náleží nemocenské nebo za kterou jim organizace poskytne náhradu mzdy, popřípadě pracovní odměny.

§ 102

Stravné a nocležné

(1) Stravné a nocležné se poskytuje ve výši podle předpisů o cestovních náhradách.²⁶⁾

(2) Nocležné náleží, jestliže osoba uvedená v § 99 odst. 1 a 3 by se nemohla při použití veřejného hromadného dopravního prostředku vrátit do místa svého pobytu do 24. hodiny téhož dne, kdy skončilo vyšetření nebo jednání příslušného orgánu sociálního zabezpečení.

(3) Stravné a nocležné nenáleží za dobu pobytu v léčebném ústavu; rovněž nenáleží, je-li stravování a ubytování poskytnuto příslušným orgánem bezplatně.

§ 103

Náhrada jiných nutných výloh

Jiné nutné výlohy, které měly osoby uvedené v § 99 odst. 1 a 3, se nahrazují v prokázané výši.

§ 104

Uplatnění nároku na náhrady

Nárok na náhradu je třeba uplatnit do dvou měsíců ode dne vyšetření nebo jednání u orgánu sociálního zabezpečení, u něhož proběhlo jednání, nebo pro

jehož potřeby se občan podrobil vyšetření, jinak zaniká. Žádost o náhradu je třeba doložit příslušnými doložkami. Tento příslušný orgán rozhodne o náhradách a provede jejich výplatu.

HLAVA ČTVRTÁ

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O ŘÍZENÍ VE VĚCECH NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ, DŮCHODOVÉHO ZABEZPEČENÍ A O PŘECHODU Z PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI DO INVALIDITY NEBO ČÁSTEČNÉ INVALIDITY

§ 105

Účastník řízení může samostatně v řízení jednat v tom rozsahu, v jakém má způsobilost vlastními úkony nabývat v sociálním zabezpečení práv a brát na sebe povinnosti.²⁷⁾

§ 106

Opravný prostředek není přípustný proti rozhodnutí o žádosti o odstranění tvrdostí předpisů o sociálním zabezpečení.

§ 107

Rozhoduje-li orgán sociálního zabezpečení na základě posudku posudkové komise okresní správy sociálního zabezpečení nebo ministerstva, kterým byl zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav účastníka řízení, vyznačí na rozhodnutí dobu jeho platnosti; to neplatí, jde-li o důchody podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem a zvýšení důchodu pro bezmocnost.

§ 108

Platnost předpisů o správním řízení

Pokud tento zákon nestanoví jinak, platí pro řízení ve věcech nemocenského pojištění a důchodového zabezpečení obecné předpisy o správním řízení.¹¹⁾

§ 109

Pokud tento zákon nestanoví jinak, jsou k rozhodování v prvním stupni příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

²⁶⁾ § 7 a 8 vyhlášky č. 33/1984 Sb., o cestovních náhradách, ve znění pozdějších předpisů.

²⁷⁾ § 4 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb.

HLAVA PÁTÁ

ŘÍZENÍ VE VĚCECH DŮCHODOVÉHO
ZABEZPEČENÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE ČESKÉ
REPUBLIKY A SBORU NÁPRÁVNÉ VÝCHOVY

§ 110

Žádost o dávku

(1) Příslušník Policie České republiky podává žádost o dávku důchodového zabezpečení u útvaru, v němž koná službu; pozůstalý po příslušníku Policie České republiky podává žádost o tuto dávku u útvaru, v němž zemřelý konal naposledy službu. Ostatní oprávnění podávají žádost o dávku důchodového zabezpečení u ministerstva vnitra České republiky.

(2) Příslušník Sboru nápravné výchovy podává žádost o dávku důchodového zabezpečení u útvaru, v němž koná službu; to platí též, jestliže žádost o tuto dávku podává pozůstalý po příslušníku Sboru nápravné výchovy. Ostatní oprávnění podávají žádost o dávku důchodového zabezpečení u orgánu sociálního zabezpečení ministerstva spravedlnosti České republiky.

§ 111

Odvolací řízení

(1) Proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení ministerstva vnitra České republiky nebo ministerstva spravedlnosti České republiky o dávce lze podat písemně odvolání do 15 dnů u orgánu, který je vydal; odvolání není přípustné proti rozhodnutí o odstranění tvrdosti a proti rozhodnutí o povolení výjimky podle § 9 odst. 6 tohoto zákona.

(2) Orgán, který napadené rozhodnutí vydal, může odvolání sám plně vyhovět; neučiní-li tak, je povinen nejpozději do 30 dnů od podání odvolání předložit je orgánu příslušnému k rozhodnutí o odvolání.

(3) Odvolacím orgánem je služební orgán nejbližší nadřízený služebnímu orgánu, který rozhodnutí vydal.

(4) Odvolací orgán je povinen rozhodnout o odvolání bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 60 dnů ode dne podání odvolání; pokud nelze v této lhůtě o odvolání rozhodnout, musí být oprávněnému písemně sděleny důvody a doba, během níž se o odvolání rozhodne.

(5) Proti rozhodnutí o odvolání se nelze odvolat.

§ 112

Pro řízení ve věcech důchodového zabezpečení příslušníků Policie České republiky a Sboru nápravné výchovy ustanovení § 89 odst. 1 a 2 a § 108 neplatí.

ČÁST SEDMÁ

ZABEZPEČENÍ OBČANŮ KONAJÍCÍCH
SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH NEBO
CIVILNÍ SLUŽBU A ČLENŮ
JEJICH RODIN

§ 113

Podávání žádostí o dávky

(1) Žádost o zaopatřovací příspěvek podává člen rodiny občana konajícího službu v ozbrojených silách nebo civilní službu u okresní správy sociálního zabezpečení příslušné podle místa svého trvalého pobytu.

(2) Žádost o příspěvek na úhradu za užívání bytu podává občan konající službu v ozbrojených silách nebo civilní službu u okresní správy sociálního zabezpečení příslušné podle místa jeho trvalého pobytu před nástupem služby v ozbrojených silách (civilní služby).

(3) Žádost o náhradu výdělků při službě v ozbrojených silách nebo při civilní službě podává osoba samostatně výdělečně činná u okresní správy sociálního zabezpečení, příslušné podle místa svého trvalého pobytu.

§ 114

Způsob uplatnění nároku na dávky

Nárok na dávky uvedené v § 113 se uplatňuje předložením předepsaného tiskopisu.

ČÁST OSMÁ

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

§ 115

Přiznal-li orgán sociálního zabezpečení dávku důchodového zabezpečení, která vylučuje poskytování jiné dávky důchodového zabezpečení jím vyplácené, avšak přiznané jiným orgánem, rozhodne současně o odnětí této dávky. Jsou-li splněny podmínky pro nárok na výplatu důchodu starobního, invalidního, částečného invalidního nebo za výsluhu let a důchodu vdovského, vdoveckého nebo sirotčího, vyplácí oba důchody orgán, který vyplácí důchod starobní, invalidní, částečný invalidní nebo za výsluhu let.

§ 116

Lhůty pro výplatu dávek

(1) Dávky důchodového zabezpečení se vyplácejí dopředu v pravidelných měsíčních lhůtách určených plátcem dávky, nestanoví-li se dále jinak. Výchovné se vyplácí spolu s důchodem, k němuž náleží; při přiznání výchovného náleží tato dávka vždy za celý kalendářní měsíc. Zvýšení důchodu pro bezmocnost se vyplácí spolu s důchodem, k němuž náleží.

(2) Dávky důchodového zabezpečení, s výjimkou výchovného, mohou být vypláceny zálohou; zálohy se zúčtovávají za období nepřesahující 12 měsíců, nejde-li o zúčtování důchodu z ciziny. Dávky důchodového zabezpečení, jejichž výše nedosahuje 100 Kčs měsíčně, mohou být vypláceny v delších než měsíčních lhůtách, nejdéle však za období nepřesahující šest měsíců, a jestliže by měly být poskytovány jako záloha, mohou se vyplácet až při nejbližším vyúčtování.

(3) Dávky důchodového zabezpečení do ciziny se vyplácejí pozadu v tříměsíčních lhůtách po předchozím zaslání potvrzení o žití oprávněného.

§ 117

Dávky důchodového zabezpečení příslušníků Policie České republiky a Sboru nápravné výchovy se vyplácejí ve stanoveném výplatním termínu na běžný kalendářní měsíc. Termín a způsob výplaty dávek stanoví v oborech své působnosti ministři vnitra a spravedlnosti České republiky.

§ 118

Výplata dávky důchodového zabezpečení zvláštnímu příjemci

(1) Zvláštním příjemcem dávky důchodového zabezpečení je

- a) občan určený rozhodnutím obce podle § 10,
- b) občan, kterému byl sirotčí důchod vyplácen do dne nabytí způsobilosti dítěte k právním úkonům, a to od tohoto dne.

(2) Občan uvedený v odstavci 1 písm. b) nebo oprávněný může kdykoliv po nabytí způsobilosti k právním úkonům požádat plátce dávky důchodového zabezpečení, aby dávka byla již vyplácena do rukou oprávněného; neučiní-li tak, vyplácí se dávka i nadále dosavadnímu příjemci.

§ 119

Výplata dávek do psychiatrické léčebny, léčebny pro dlouhodobě nemocné a ústavu sociální péče

(1) Plátce důchodu vyplácí zůstatek důchodu hromadným poukazem všem důchodcům umístěným v psychiatrické léčebně, léčebně pro dlouhodobě nemocné a v ústavech sociální péče k 15. dni v kalendářním měsíci. Rozdíly na důchodu vzniklé změnou výplatního termínu se nezúčtovávají.

(2) Důchodcům umístěným v psychiatrické léčebně, léčebně pro dlouhodobě nemocné vyplácejí orgány ministerstva vnitra a ministerstva spravedlnosti České republiky zůstatek důchodu ve výplatním termínu sta-

noveném podle § 117. To platí též, je-li důchodce umístěn v ústavu sociální péče.

§ 120

Způsob krácení vdovského důchodu a důchodu za výsluhu let pro souběh s příjmem z výdělečné činnosti

(1) Důchod se zkrátí od nejbližší měsíční splátky důchodu následující po skutečnosti zakládající krácení podle předpokládaného příjmu na podkladě oznámení organizace, pro kterou důchodce pracuje. Vždy po uplynutí 12 měsíců výdělečné činnosti důchodce se krácení důchodu pro další období upraví podle výše skutečně dosaženého příjmu z této činnosti. Jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou nebo spolupracující osobu, zkrátí se důchod vždy po uplynutí kalendářního roku.

(2) Důchody za výsluhu let a vdovské důchody vyplácené orgány ministerstva vnitra a ministerstva spravedlnosti České republiky se krátí od splátky důchodu splatné v dubnu pro další období podle skutečně dosažených příjmů v předchozím kalendářním roce. Ustanovení § 120 odst. 1 věty první platí i zde.

§ 121

Placení pojistného za dobu zaměstnání v cizině

(1) Pojistné za doby zaměstnání v cizině¹⁴⁾ se platí na základě přihlášky na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

(2) Placení pojistného se ukončuje na základě odhlášky.

(3) Pojistné se platí za celý kalendářní měsíc. Pokud se občan s okresní správou sociálního zabezpečení nedohodne jinak, platí se dopředu v měsíčních splátkách.

(4) Ustanovení § 49 odst. 1 platí zde obdobně.

§ 122

Pracovníci organizací jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámili při plnění úkolů v oblasti sociálního zabezpečení nebo v souvislosti s nimi. Tato povinnost trvá i po skončení pracovního vztahu. Povinnosti mlčenlivosti může zbavit ten, v jehož zájmu má tuto povinnost.

§ 123

Dávky nemocenského pojištění se vyplácejí podle příslušných dokladů. Doklady k výplatě dávek musí být podepsány pověřenými zaměstnanci organizace či okresní správy sociálního zabezpečení.

ČÁST DEVÁTÁ PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

HLAVA PRVNÍ PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

§ 124

Okresní správy sociálního zabezpečení rozhodují o přerušení zaměstnání nebo pojištění z vážných důvodů a o skončení zaměstnání I. nebo II. pracovní kategorie ze zdravotních a jiných vážných důvodů pro posuzování důchodových nároků podle předpisů platných před 1. říjnem 1988.

§ 125

(1) Působnost orgánů sociálního zabezpečení při rozhodování o mateřském příspěvku²⁸⁾ se řídí právními předpisy platnými před 1. říjnem 1990.

(2) Působnost orgánů sociálního zabezpečení při rozhodování o vdoveckém příspěvku²⁹⁾ se řídí právními předpisy platnými před 1. lednem 1992.

§ 126

(1) V období do 31. prosince 1992 může Česká správa sociálního zabezpečení se souhlasem ministerstva zřizovat

- a) místní správy sociálního zabezpečení pro obvody, které jsou shodné s územními obvody obcí, popřípadě několika obcí,
- b) oblastní správy sociálního zabezpečení pro obvody vytvořené z několika územních obvodů okresních, popřípadě místních správ sociálního zabezpečení.

(2) Česká správa sociálního zabezpečení určí

- a) které z úkolů, náležejících podle tohoto zákona do působnosti okresní správy sociálního zabezpečení, bude vykonávat místní správa sociálního zabezpečení,
- b) které z úkolů, náležejících podle tohoto zákona do působnosti České správy sociálního zabezpečení, bude vykonávat oblastní správa sociálního zabezpečení.

HLAVA DRUHÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 127

Prováděcí předpisy

Ministerstvo stanoví vyhláškou bližší úpravu složení a jednání posudkových komisí okresních správ sociálního zabezpečení a posudkových komisí ministerstva.

§ 128

Zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění zákona č. 16/1959 Sb., zákona č. 58/1964 Sb., zákona č. 65/1965 Sb., zákona č. 87/1968 Sb., zákona č. 88/1968 Sb., zákonného opatření č. 8/1982 Sb., zákona č. 73/1982 Sb., zákona č. 148/1983 Sb., zákona č. 109/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb., zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb., s působností pro Českou republiku se mění takto:

1. § 12 odst. 3, § 46 odst. 1, § 53, 57a, 57b a 58 se vypouštějí.
2. V § 15 odst. 5 se slova „posudkové komise sociálního zabezpečení“ nahrazují slovy „příslušného orgánu“.

§ 129

Vyhláška č. 91/1958 Sb., kterou se uveřejňuje opatření Ústřední rady odborů o organizaci a provádění nemocenského pojištění zaměstnanců, ve znění vyhlášky č. 191/1960 Sb., vyhlášky č. 6/1967 Sb., vyhlášky č. 178/1968 Sb., vyhlášky č. 123/1990 Sb. a vyhlášky č. 262/1990 Sb., se s působností pro Českou republiku mění a doplňuje takto:

1. § 1, 5, 6 a 11, § 12 odst. 1, 2, 3, 4, 6 a 7, § 13, 14, 15, 18, 24, § 25 odst. 1, 2, 3 věta druhá a odst. 4, § 26 odst. 1, 2, 3 a odst. 4 věta třetí, § 27 odst. 3 a 4, § 28 odst. 3 a 4, § 28a, 29, 30, 31, 32, 35 až 39, 43, 45 až 50, § 51 odst. 1 a 3, § 52 až 54 a 59 se vypouštějí.

2. V § 25 odst. 3 větě první se slova „předepíše mu příslušný orgán platebním výměrem⁴⁾“ nahrazují slovy „je povinen uhradit“.

²⁸⁾ § 16 odst. 2 a 3 zákona č. 382/1990 Sb., rodičovském příspěvku.

²⁹⁾ Čl. VII odst. 2 zákona č. 306/1991 Sb., o změnách v sociálním zabezpečení.

§ 130

Zákon č. 103/1964 Sb., o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte, ve znění zákona č. 141/1965 Sb., zákona č. 116/1967 Sb., zákona č. 53/1968 Sb., zákona č. 89/1968 Sb., zákona č. 143/1968 Sb., zákona č. 207/1968 Sb., zákona č. 2/1969 Sb., zákona č. 125/1970 Sb., zákona č. 126/1970 Sb., zákona č. 133/1970 Sb., zákona č. 99/1972 Sb., zákona č. 121/1975 Sb., zákonného opatření č. 8/1982 Sb., zákona č. 148/1983 Sb., zákona č. 57/1984 Sb., zákona č. 109/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb., zákona č. 103/1988 Sb., zákona č. 180/1990 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb., se s působností pro Českou republiku mění takto:

1. § 91 odst. 2 věta druhá, § 113, 116, 117, § 118 odst. 1 a 2, § 121 až 123 se vypouštějí.

2. V § 8 odst. 4 se slova „okresní posudkové komise sociálního zabezpečení“ nahrazují slovy „příslušného orgánu“.

§ 131

Vyhláška Ústřední rady odborů č. 143/1965 Sb., o poskytování peněžitých dávek v nemocenském pojištění, ve znění vyhlášky č. 178/1968 Sb., vyhlášky č. 113/1975 Sb., vyhlášky č. 165/1979 Sb., vyhlášky č. 79/1982 Sb., vyhlášky č. 154/1983 Sb., vyhlášky č. 80/1984 Sb., vyhlášky č. 134/1984 Sb., vyhlášky č. 239/1988 Sb. a vyhlášky č. 263/1990 Sb., se s působností pro Českou republiku mění takto:

1. § 36 odst. 1, § 37, 42, 46 a 54, § 60 odst. 1, § 63 odst. 2 věta druhá, § 72 odst. 2, § 75, 76, § 77 odst. 1 písm. a), b), c) a e) a odst. 2 a § 78 odst. 1 až 3 se vypouštějí.

2. V § 35 druhé větě se slova „rozhodne příslušný orgán nemocenského pojištění o“ nahrazují slovy „lze prodloužit“.

3. V § 35 třetí větě se slova „se podle zdravotních poměrů pracovníka rozhodne o případném dalším prodloužení“ nahrazují slovy „lze podle zdravotních poměrů pracovníka poskytování nemocenského případně dále prodloužit“.

4. V § 67 se ve větě druhé vypouští část věty za středníkem.

§ 132

Zákon ČNR č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení, ve znění zákona ČNR č. 125/1990 Sb., zákona ČNR č. 210/1990 Sb., zákona ČNR č. 425/1990 Sb., zákona ČNR č. 459/1990 Sb., zákona ČNR č. 9/1991 Sb. a zákona ČNR č. 144/1991 Sb., se mění takto:

1. § 1 odst. 1 písm. b), c) a e), § 1 odst. 3 písm. a), b) a d), § 2 odst. 1 písm. b) a c), § 2 odst. 2, 3 a 4, § 3, 4, 7, 8 a 9, § 52 odst. 1, § 54 odst. 1 písm. a), b) a c), § 54 odst. 3, § 56 odst. 1, 4 a 5, § 56a, § 57 odst. 1, § 58 písm. b), f), g) a h) se vypouštějí.

2. V § 53 písm. a) slova „dávky důchodového zabezpečení a“ se vypouštějí.

3. V § 54 odst. 5 se slova „a), c) a“ vypouštějí.

4. V § 55 se slova „nemocenského pojištění a“ vypouštějí.

5. V § 58 v předvěti se vypouštějí slova „v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány“.

§ 133

Zrušovací ustanovení

Zrušují se s působností pro Českou republiku:

1. § 12 a 13 vyhlášky Ústřední rady odborů a Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 141/1958 Ú. l., o nemocenském pojištění a důchodovém zabezpečení odsouzených, ve znění vyhlášky č. 102/1964 Sb., vyhlášky č. 143/1965 Sb., vyhlášky č. 95/1968 Sb., vyhlášky č. 155/1983 Sb. a vyhlášky č. 263/1990 Sb.

2. § 15 odst. 1, § 81, 82, 83 a 84, § 85 odst. 1, 2, 3 a odst. 4 věta první a druhá, § 86, 87 a 87a, § 88 odst. 2 věta druhá, § 90 a 91 vyhlášky Státního úřadu sociálního zabezpečení č. 104/1964 Sb., kterou se provádí zákon o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte, ve znění vyhlášky č. 142/1965 Sb., vyhlášky č. 117/1967 Sb., vyhlášky č. 92/1968 Sb., vyhlášky č. 180/1968 Sb., vyhlášky č. 76/1970 Sb., vyhlášky č. 128/1975 Sb., vyhlášky č. 54/1976 Sb., vyhlášky č. 164/1979 Sb., vyhlášky č. 80/1982 Sb., vyhlášky č. 153/1983 Sb., vyhlášky č. 74/1984 Sb., vyhlášky č. 133/1984 Sb., vyhlášky č. 58/1987 Sb., vyhlášky č. 150/1988 Sb., vyhlášky č. 237/1988 Sb. a vyhlášky č. 261/1990 Sb.

3. § 32 odst. 3 zákona č. 88/1968 Sb., o prodloužení mateřské dovolené, o dávkách v mateřství a o přídavcích na děti z nemocenského pojištění, ve znění zákona č. 99/1972 Sb., zákona č. 73/1982 Sb., zákona č. 57/1984 Sb., zákona č. 109/1984 Sb., zákona č. 51/1987 Sb., zákona č. 103/1988 Sb., zákona č. 180/1990 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb.

4. § 15 odst. 2 a § 16 vyhlášky Ústřední rady odborů č. 95/1968 Sb., o poskytování přídavků na děti v nemocenském pojištění, ve znění vyhlášky č. 78/1984 Sb., vyhlášky č. 147/1988 Sb., a vyhlášky č. 263/1990 Sb.

5. § 5 a 6 vyhlášky ministerstva práce a sociálních věcí č. 182/1968 Sb., o dávkách v mateřství a o příspěvcích na děti uchazečům o zaměstnání, ve znění vyhlášky č. 132/1984 Sb., vyhlášky č. 58/1987 Sb. a vyhlášky č. 20/1991 Sb.
6. § 4 odst. 2 a § 5 odst. 2 vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí a Ústřední rady odborů č. 51/1973 Sb., o úpravě některých poměrů pěstounů vykonávajících pěstounskou péči ve zvláštních zařízeních.
7. § 145b a 145c vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 128/1975 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění vyhlášky č. 81/1979 Sb., vyhlášky č. 108/1979 Sb., vyhlášky č. 164/1979 Sb., vyhlášky č. 15/1982 Sb., vyhlášky č. 78/1982 Sb., vyhlášky č. 141/1983 Sb., vyhlášky č. 144/1983 Sb., vyhlášky č. 73/1984 Sb., vyhlášky č. 131/1984 Sb., vyhlášky č. 57/1987 Sb. a vyhlášky č. 149/1988 Sb.
8. § 34, 55, 62, 67, 79, 93, 102 a 102d, § 102f odst. 4, § 105 odst. 3 vyhlášky Ústřední rady odborů č. 165/1979 Sb., o nemocenském pojištění některých pracovníků a o poskytování dávek nemocenského pojištění občanům ve zvláštních případech, ve znění vyhlášky č. 155/1983 Sb., vyhlášky č. 79/1984 Sb., vyhlášky č. 135/1984 Sb., vyhlášky č. 59/1987 Sb., vyhlášky č. 148/1988 Sb., vyhlášky č. 123/1990 Sb., vyhlášky č. 263/1990 Sb., vyhlášky č. 501/1990 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb.
9. § 102 odst. 1 a 2, § 102 odst. 2, 5 a 6, § 103 odst. 2 věta druhá, § 107 odst. 2 věta první, § 108 odst. 3, § 109 odst. 2 věta první, § 111, 112, 113, 118, 119, 120, 121, § 122 odst. 2 písm. a) věta druhá a odst. 6, § 124, § 125 odst. 1 a 2, § 126, 137, § 142 odst. 2, 3, 4 písm. b) a c), odst. 5, § 143 odst. 2 a 3, § 144 odst. 1 a 3, § 145, § 145b odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 110/1990 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 306/1991 Sb., zákona č. 46/1991 Sb., zákona č. 246/1991 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb., pokud upravují organizační uspořádání důchodového zabezpečení, nemocenského zabezpečení osob samostatně výdělečně činných, řízení ve věcech důchodového zabezpečení (nemocenského zabezpečení osob samostatně výdělečně činných) prováděného orgány sociálního zabezpečení České republiky, jakož i postup těchto orgánů a organizací při provádění důchodového zabezpečení (nemocenského zabezpečení osob samostatně výdělečně činných).
10. § 4 odst. 3, § 5 odst. 4, § 10 odst. 1 věta první, odst. 2 až 4, § 23 odst. 2, § 34 odst. 2, § 56a odst. 3 věta první, § 58 odst. 3 věta druhá, odst. 4 a odst. 5 věta druhá, § 60, § 63 odst. 5 a 6, § 66 odst. 3, § 143, 144, 145 a 147, § 148 odst. 1, § 150, 151 a 152, § 153 odst. 3, 4, 6 až 9, § 154, 156, 157, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 172, 173 a 174 vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění vyhlášky č. 123/1990 Sb., vyhlášky č. 260/1990 Sb., vyhlášky č. 313/1990 Sb., vyhlášky č. 501/1990 Sb., zákona č. 11/1991 Sb., vyhlášky č. 20/1991 Sb., vyhlášky č. 182/1991 Sb., vyhlášky č. 183/1991 Sb. a zákona č. 306/1991 Sb., pokud upravují organizační uspořádání důchodového zabezpečení, nemocenského zabezpečení osob samostatně výdělečně činných, řízení ve věcech důchodového zabezpečení (nemocenského zabezpečení osob samostatně výdělečně činných) prováděného orgány sociálního zabezpečení České republiky, jakož i postup těchto orgánů a organizací při provádění důchodového zabezpečení (nemocenského zabezpečení osob samostatně výdělečně činných).
11. § 8, 9 a 10 vyhlášky ministerstva zdravotnictví České republiky č. 463/1990 Sb., o poskytování lázeňské péče ve státních léčebných zařízeních.
12. § 1 odst. 5 a § 6 odst. 3 a 5 vyhlášky ministerstva práce a sociálních věcí České republiky č. 182/1991 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení a zákon České národní rady o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení.
13. Vyhláška ministerstva práce a sociálních věcí České republiky č. 183/1991 Sb., o přechodu z pracovní neschopnosti do invalidity (částečné invalidity).

§ 134

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1992.

Burešová v. r.

Pithart v. r.

Vydavatel: Federální ministerstvo vnitra - **Redakce:** Nad štolou 3, poštovní schránka 21/SB, 170 34 Praha 7 - Holešovice, telefon (02) 37 69 71 a 37 88 77, telefax (02) 37 88 77 - **Administrace:** SEVT, s. p., Tržiště 9, 118 16 Praha 1 - Malá Strana, telefon (02) 53 38 41-9, telefax (02) 53 10 14, 53 00 26, telex 123518 - Vychází podle potřeby - **Roční zálohované předplatné činí 480,- Kčs** a je stanoveno za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku - **Účet pro předplatné:** Komerční banka Praha 1, účet č. 19-706-011 - **Novinová sazba** povolena poštou Praha 07, číslo 313348 BE 55 - **Tisk:** Tiskárna federálního ministerstva vnitra - Dohlédací pošta Praha 07.

Distribuce předplatitelům: SEVT, s. p., Tržiště 9, 118 16 Praha 1 - Malá Strana, telefon 53 38 41-9, telefax 53 10 14, 53 00 26, telex 123518 - Požadavky na zrušení odběru a změnu počtu výtisků pro nadcházející ročník je třeba uplatnit do 15. 11. kalendářního roku, pokud žádný požadavek neuplatníte, zůstává odběr v nezměněném stavu i pro nadcházející ročník. Změny adres se provádějí do 15 dnů. V písemném styku vždy uvádějte číslo vyúčtování - Požadavky na nové předplatné budou vyřízeny do 15 dnů a dodávky budou zahájeny od nejbližší částky po tomto datu - Reklamace je třeba uplatnit písemně do 15 dnů od data rozeslání. - Jednotlivé částky lze na objednávku obdržet v odbytovém středisku SEVT, Tržiště 9, 118 16 Praha 1 - Malá Strana, telefon 53 38 41 až 9, za hotové v prodejnách SEVT: Praha 2, Bruselská 2, telefon (02) 25 84 93 - Brno, Česká 14, telefon (05) 265 72 - Karlovy Vary, Sokolovská 53, telefon (017) 268 95, v prodejnách knihkupectví: Olomouc, nám. Míru 5, Ostrava, Výškovická ul., obchodní pavilony - Ostrava, Holarova 14 - Nový Jičín, 28. října 10 - Plzeň, Admína, spol. s r. o., Škrupova 18.